

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
húgyt kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre
5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadó: Forster Géza az OMGE igazgatója.
Feladó szerkesztő: Szilassy Koltán az OMGE szerkesztő-eltérője.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 33. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

Márczius 31-én d. 3 órákor. Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének ülése.
Április 1-én d. e. 10 órákor. Szesztermelő Országos Egyesületének közgyűlése.
„ 1-én d. e. 11 órákor. „Patria” nyomda r.-t közgyűlése.
„ 5-én d. u. 4 órákor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
„ 8-án d. e. 10 órákor. Gazdatisztek Országos Egyesületének közgyűlése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
tanügyi és irodalmi szakosztálya

folyó évi április hó 5-én (csütörtökön) d. u. 4 órákor a „Köztelek” tanácstermében (I. em.) tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Irodalmi pályázatok kitűzése.
2. Grabner Emil: a vetőmagtenyésztés tanulmányozásának programja.
3. Krolopp Hugó debreczeni gazd. akad. tanár felolvasása: a mezőgazdasági kereskedelemről és oktatásáról.

Budapest, 1906 márczius 30.

Kodolányi Antal s. k.,
szakosztályi elnök.

Nemzeti mozgalmak.

A magyar társadalom megmozdult ország-szerte. A cél nemes, megvalósításáért fáradságos. Ország-szerte védőegyesületek alakulnak, melyek a magyar ipar támogatását tűzik ki feladatukul.

Ha a kezdeményezőkben lesz kitartás és ha helyesen fognak feladatuk megvaló-

sításához, úgy eredményt is mutathatnak fel.

Egy-egy ilyen hazafias irányú mozgalomnak mindig megvan az a hatása, hogy a kereskedelem figyelme a magyar ipartermékekre reá tereltesse, hogy a vállalkozó szellem feléled s így iparvállalatok alapításához fog. Mert csak ezektől várható állandó eredmény. A nagyközönségnek az iparpártolási mozgalomba való bevonása ideig-óráig tartó felbuzdulást szülhet, de annak állandóságát biztosítani nem lehet.

Összes szükségleti cikkeinket a magyar ipari termelés nem fedezzi, hosszú idő múlva sem fogja még fedezni, a közönség maga nem is képes ellenőrizni, magyar gyártmányt kap-e vagy külföldit. A magyar ipari termény hajszolásába csakhamar belefárad s végül a nemzeti felbuzdulás helyt engedni kénytelen a kényelemnek, a megszokásnak, vagy épp a közönynek.

A magyar iparpártolási mozgalom csak akkor szülhet állandó eredményeket, ha az ipari cikkek forgalomba hozásával foglalkozó kereskedelmet nyerjük meg az eszmének részben hazafias agitáció, részben a tömeg, bár pillanatnyi felbuzdulásának eredményeképp mutatkozó — kereslete révén.

A magyar kereskedelem teheti nagygyá a magyar ipart. Ha ez szükségletét magyar forrásokból szerzi be, úgy igenis lehet egy egészséges ipari fellendülésnek állandó alapjait megvetni.

A másik eszköze a magyar ipar megteremtésének, ha a magyar társadalmat reá tudjuk bírni, hogy az ipari vállalko-

zások iránt érdeklődjenek, tőkéjével e vállalkozásokat felkeresse s támogassa.

Kezdjük elsősorban pénzintézeteinket. Vajmi kevés az, amelyik ipari vállalatok iránt érdeklődik, azok alapításában részt vesz. Pedig az ipari vállalatok prosperitásának egyik legnagyobb biztosítéka a hitel. Ha ez kellő mértékben áll rendelkezésre, akkor a kereskedelmet is könnyebb a gyártmányok befogadására bírni.

Itt vannak nagybirtokosaink. Hány oly nagybirtokosunk van, aki egymaga volna képes egy cukorgyárat felépíteni s nyersanyagszükségletét saját birtoka termésével fedezni. Mégis azt látjuk, hogy mezőgazdasági szeszgyáron kívül más ipari vállalatot nagybirtokainkon nem találunk, vagy csak elvéve egy sörgyárat vagy keményítőgyárat. A mezőgazdasági szeszgyártás iránt is csak a legutóbbi időben mutatkozik érdeklődés, amidőn azok szaporítása jóformán törvénnyel van biztosítva.

Hacsak Ausztriába megyünk — nem szólva Angliáról — úgy azt találjuk, hogy a nagybirtokosok jóformán kivétel nélkül nagyiparosok is.

Nálunk nagy állami kedvezményekkel fogdoszák a külföldi vállalkozót, hogy az ipari vállalkozás hasznát a külföldi tőkéje élvezze.

Mindez a szakértelem hiányára vezethető vissza. Megvan itt nálunk az ipari fejlődésnek minden előfeltétele, csak szakértelem nincs s ennek nyomán hiányzik a vállalkozási kedv is.

Az ipariskolákban kellene felnevelni a nagy vagyonnal bírók új generációját, gazdagítva tapasztalatait külföldi intéz-

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

mények, vállalatok és viszonyok tanulmányozásával, akkor lehet majd a magyar ipar nagyarányú fejlődéséről beszélni.

Ez volna tehát az iparpártoló és fejlesztő egyesületek feladata. Mert ezt csakugyan csak nagyarányú társadalmi mozgalommal lehet elérni.

Az ily irányú mozgolódást Ausztria se vehetné tőlünk zokon, mert e mozgalmaknál ezt sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Amíg a közös vámterület fennáll, addig az osztrák ipari termények bojkottja mindig kétélű fegyver s könnyen hasonló mozgalmakat eredményezhet Ausztriában úgy a magyar ipari, mint mezőgazdasági termelés ellen.

Nem szabad megfeledkeznünk ugyanis arról, hogy Magyarország több mint 400 millió korona értékű ipari terményt visz ki Ausztriába évenként s nem szabad elfelednünk azt az agitációt, amely különösen Csehországban a magyar liszt ellen oly nagy eredménnyel indult volt meg, hogy a magyar kormány közbelépését provokálta.

Hasonló eset volt a magyar papírok megadóztatása és bojkottja. Egyszóval az ily mozgalmaknál a szükséges mértéket szem elől téveszteni nem szabad, mert amennyit egyfelől használunk, másfelől ugyanannyit vagy többet ronthatunk, vagy legalább az egymásra utalt népek gazdasági gyűlölködését mesterségesen idézzük fel és szítjuk.

Reá kell mutatnom azonban ezen mozgalmak kapcsán egy olyan térre, amelyen a legkorlátlanabb agitációnak tér nyílik s amelyet eddig minden ilyen hazafias irányú mozgalom kezdeményezői és vezetői mellőztek.

Ez a külföldi biztosító intézetek működésének a kiküszöbölése. Ime csak néhány adat, mely képet nyújt a külföldi biztosító intézetek térfoglalásáról.

	Hazai intézeteknél millió korona	Külföldi intézeteknél millió korona
Biztosított tőkeár élet- üzletben	427.3	693.1
Biztosítási járadék	0.8	0.15
Balesetbiztosítás egy évi együttes	239.5	175.0
Tűzdíj-bevétel	17.7	12.4
Jégdíj-bevétel	4.7	1.4

Ez adatok az 1904. évre vonatkoznak. A külföldi intézetek évenként 26—28 millió K. élet, baleset, tűz- és jégdíjat

vonnak ki az országból, vagy bár részben itt kamatoztatnak, de üzletük haszna a külföldre megy s különösen az élet-üzlet több száz milliót kitevő tőkéje nem magyar kezekbe van lefektetve s nem a magyar gazdasági érdekeket szolgálja.

Hogy mennyire veszélyes lehet pedig a sok millió tartalékot feltüntetett külföldi vállalatok támogatása, mutatja az amerikai eset, hol az itt is működő nagy biztosító társaságok spekulációi s politikai működése oly hátrányokat szült, hogy az amerikai kormány, mely pedig teljesen a nagytőkések zsebében van, a nagy biztosító intézetek előkelő személyeit letartóztatni volt kénytelen.

Ezen a téren sok tennivaló van, mind a fenti adatok mutatják s bizony a köznek nagy szolgálatot tesznek az ipar pártolására alakult intézmények, ha a külföldi biztosító intézetek térfoglalásának gátat vetnek azáltal, hogy a magyar biztosítás támogatását hazafias kötelességnek jelentik ki.

Ezen a téren nem kell retorziótól sem tartaniok s eredményt is gyorsabban tudnak felmutatni.

A magyar gazdaközönség pedig ne feledje el, hogy a „Gazdak Biztosító Szövetkezete” azon intézmény, mely kizárólag az ő érdekei gondozására alakult s öt éves fennállása alatt már is jelentékeny szolgálatokat teljesített s teljesíthet a jövőben még fokozottabb mérvben akkor, ha az eddignél nagyobb mérvű támogatásra számíthat. R. Gy.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A lófogatós és harmados tengerimivelés.

A lófogatós tengerimivelést a „Hermann”-féle rendszertől némileg eltérve, évek óta folytatom, miután azonban a tavaszi munkálatoknál fővel, hogy minden vetőmag lehetőleg korán kerüljön a földre, a „Hermann”-féle tengeritermesztésnél szokásos keresztirányban való vonalozást, idő- és munkamegtakarítási célból mellőzöm, illetve csak hosszirányban vonalozok, a kapálást azonban mégis hossz- és keresztirányban végzem.

A keresztvonalozásnak az a hátránya, különösen ha a talaj nem elegendő porhanyag, hogy az első vonalozás a keresztvonalozás által elmosódik és az ültetésnél zavarokat okoz. Módszeremmel azonkívül még azt is elértem, hogy amíg a tábla hosszirányban megvonaloztatik, addig a tengerit is elültetem és biztos vagyok

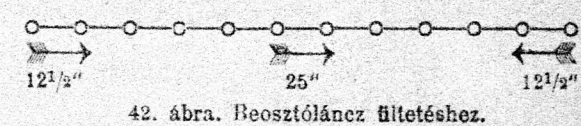
abban, hogy minden szem tengeri a kijelölt keresztpontra jut.

A tengerit trágyás földben természetem, a trágya őszkor alászántatik, tavaszkor tehát nem szántok, mert nagyon is tapasztaltam, hogy oly száraz esztendőben, mint 1904. és 1905., mely nagy becsé van az őszi szántásnak, nemcsak azért, mert a talaj a téli nedvességet tovább tartja, hanem azért is, hogy tavaszkor a tengeri mielőbb a földre kerüljön, ami a téli trágya-kihordásnál és tavaszi szántásnál nehezebben vihető ki.

Tavaszkor, amint a talaj állapota megengedi, azt megfogasoltatom, későbbben, amikor a tengeri ültetési ideje — április elején — megérkezett, a talajt Sack-féle grubberrel porhanyítom. A grubbert követi a fogás, azt a simahenger és a simahengert, vonalozó helyett, a 25"-re beállított vetőgép, amelynek sarunyílásai azonban kissé jobban szétnyitottnak, hogy láthatóbb vonalat vágjanak.

A vetőgép beállításánál nagyon fontos, hogy a hátulso kerék az első kerék nyomában járjon, mert előfordul, hogy a többszörös keréknyom az ültetésnél zavarokat okoz.

Miután a géppel a tábla egynegyed vagy egyharmadrésze hosszirányban megvonaloztatott, már megkezdhetem az ültetést, mert a keresztvonalozás helyett használok egy 41 láb 8" hosszú aprószemű, minden 25" távolságra 6 cm. átmérőjű vaskarikákkal beosztott lánczot, 42. ábra, ami a következőképpen történik:

42. ábra. Beosztóláncz ültetéshez.

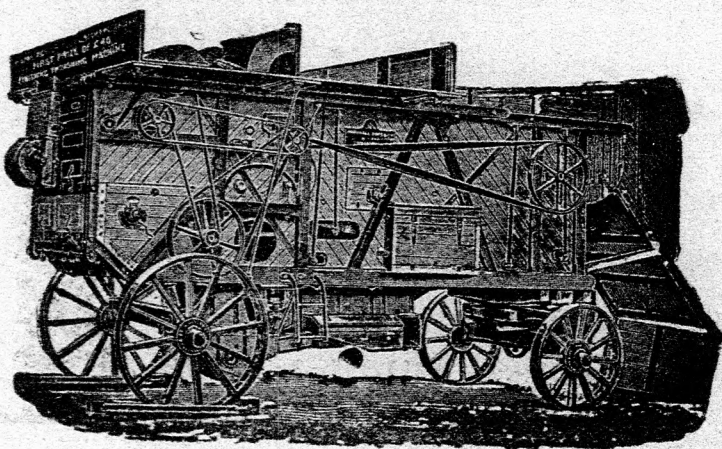
A tábla szélén, keresztben a gép által húzott vonalokon, egy kötél lesz kifeszítve, hogy az első ámenet a lánczozal a táblán, pontosan a kötél mentén történjen. A láncz mindkét végén egy-egy ember kezében egy méter hosszú hegyesre vasalt karóval áll, 43. ábra, amelyre a láncz szélső karikái fűzve vannak.

43. ábra. Lánczkifeszítő vaskaró.

A kötél mentén haladó ember a karót a reá-fűzött lánczozal, közvetlen a kötél mellett, a gép által hosszirányban húzott vonalközre szurja, a láncz másik végén álló ember pedig, aki a lánczot szintén a karóra fűzve készen tartja, a lánczot a karó megfeszítése által kihuzva, a karót szintén a vonalközre annyira a talajba szurja, hogy a szurás egy 3—4" mélységű nyílást hagyjon hátra.

A lánczban minden 25" távolságra behelyezett 6 cm. átmérőjű vaskarikák irányában egy-egy napszámosasszony, kezében kapával és kötényében tengerivel áll és amint a láncz kifeszített, minden napszámos a gép által húzott vonalon a vaskarikák irányában fészket csinál és elhelyezi a három szem tengerit, amelyet a kapán maradt földdel betakar s úgy haladnak a napszámosok a láncz után vonalról-vonalra, amíg a tábla másik vonalozott szélére nem érnek, ahonnan az elültetett terület mel-

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérágynöke,
BUDAPEST, V ker., Váci-ut 40—46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányú legújabb oszlopgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóherceszaplógépeit és szabadalmazott türekrösta-vaslemezöblöt. Kéddig körülbelül 4000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta türekrösta!

Gazdasági árjegyzéket, türekrösta-leírást, mintát és elismerő levélfűzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

TÜREKRÖSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

lett, ismét a lánccal után haladva, tengerit ültetve visszajönnek.

A lánccal haladó ember által a karóval minden vonalközben szurt 3-4" mélységű nyílás szolgál ezután előbb a kötél mentén haladt embernek, mint nyom az összeültetéshez, amely nyílásokra most már a karót szurja.

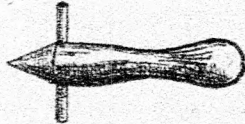
A megvasalt karót azért kell a vonalközökre és nem a vonalokra szurni, hogy a lánccal a napszamosoknak a fészkelésnél utban ne legyen.

A kapával való fészkelést azonban nem találom jónak, mert a kapa kopottsága szerint nagyobb és kisebb lehet, tehát szélesebb és kekenyebb terjedelmű fészket vág, azonkívül az a hátránya, hogy egy napszamos mélyebbre, a másik sekélyebbre vágja a fészket s úgy a mag nem egyforma mélységre volt elültetve és egyenetlenül kel ki, végül még az a hátránya, hogy miután a fészket a kapa szélessége szerint alakul, a napszamos a lehajolást a magelhelyezésnél megújja, azt álló helyzetéből a fészketbe dobja és az abány szem, annyifelé gurul. A Hermann-féle tengeritermesztési módnál pedig nagyon fontos, hogy a 2-3 szem együtt, egy helyen legyen elhelyezve és egyforma mélységre elültetve.

Hermann az ültetést úgy végezi, hogy a napszamosok ujjakkal a földben lyukat szurnak és abba a magot elhelyezik.

Ezen eljárást megkísértem, de fél napi munka után felmondták a napszamosok a szolgáltatást, mert körmeik elkopáltak és ujjuk véressé váltak, tehát kötött talajon ezen eljárás nem vihető ki, amiért is egy más eszközt kellett gondoskodnom. A múlt évben Kiss Lajos ur feltalált ugyan egy tengerültető gépet, amely azonban megbízhatatlannak bizonyult és különben drága eszköz, mert egy majdnem hasonló ültetőgép — csak hogy egyszerűbb kivitelben — és a gazdasági bognár által 2 fillérért előállítható, megteszi a szolgáltatást és biztos munkát végez.

Egy drb keményfából készült karó, amely 12" hosszú, alsó vége hegyes, a hegyes végétől 2 1/2"-ig vastagodik 2"-re, ahol keresztül egy 1/2" vastag, 6" hosszú drb fa keresztül szurva van, mint 44-ik ábra mutatja.

44. ábra. Szurófa tengerültetéshez.

Minden napszamosasszony jobb kezében el látva oly szurófával, a kötényben tengerivel, a lánccal 25" távolságra beillesztett 6 cm. átmérőjű vaskarikák irányában feláll a gép által huzott vonalra, a vaskarika irányában beleszurja a talajba az ültető karót addig, amíg a keresztfa engedi, de feltétlen a keresztfaig és az úgy támadt nyílásba elhelyezi a 3 szem tengerit. Ha a talajt helyenként annyira tömött volna, hogy az ültetőfa kézzel a keresztfaig nem szurható, oly esetben a napszamos rá lép az egyik lábával a keresztfára és az ültetőfát úgy a földbe kényszeríti, a széles nyílásba elhelyezett tengerit pedig a napszamos egyik lábával vagy az ültető keróval betakarja.

Eljárásom először lassan halad, de két órai gyakorlat után könnyen és vigan dolgoznak napszamosaim és egyenként naponta egy fél hold területet beültetnek és ha a tengeri kikelt, szép és kifogástalan sorokat mutat hossz- és keresztirányban.

A lófogatós tengerimivelést négyféle lókapával kipróbáltam és a legjobbnak a Lebach Keresztély-féle Unikum-kapát mondhatom, mert annak kései nem hegyes élűek, mint a legtöbb lókapáé, amelyek mellett sok gyom elcuszlik, sértetlen marad és vigan tovább fejlődik, hanem széles élűek és nincs az a gyom, amely azoktól megmenekülne.

A lófogatós kapálás, hossz- és keresztirányban, négyezer történik. Az első lófogatós kapálás után következik egy kézi kapálás a tengerítő körül, amely alkalommal a felesleges tengeritövek kihuzatnak. Magpótlás nem ajánlatos, mert ritkán hoz csövet és jobbnak találom, ha 2-3 szem helyett 5-6 szem tengerit ültetünk és a kézi kapálás alkalmával a felesleges növényeket kihuzzuk.

Jelenleg természetem a páduai fehérszemű tengerit, amely az itteni éghajlat alatt jól beéri és meglehetősen jó termést ad, törése ritkább tisztítása könnyebb, tehát olcsóbb, mint a többi tengeriféleségé, mert míg az aicsuthi és magyar tengeri tisztításáért, amely nálam q.-ként történik, 16 fillért fizettem, addig a páduaiért csak 8-10 fillért fizetek. A tengeri ültetése, kapálása lófogatással négyszer hossz- és négyszer keresztirányban, kézi kapálás egyszer, fattyuzás, törés és tisztítás, göréba rakva, holdanként és q.-ként az alább közölt kimutatásból, a harmadossal szemben, a múlt évi termésre vonatkozólag látható.

A lófogatós tengerimivelés költségeinek összehasonlítása a harmadossal szemben.

Tengeriféleség	A csöves tengeri termesztési költségei m. h.-ként										Termés m. h.-ként	Költség q.-ként				
	Vetőmag		vonalozás		ültetés		vetés		kapálás				Összeg			
	kg	K f	K f	K f	K f	K f	K f	K f	K f	K f						
Páduai fehérszemű lófogatással	8	1	12	64	1	86	8	22	57	3	87	2	18	28	2000	91.4
Páduai fehérszemű harmados	20	2	80			64					42		45	44	2100	3 24.5

A múlt évi szárazságtól sokat szenvedett a lófogas által művelt tengeri, amiért is az egy q.-val kisebb termést adott, mint a harmados, amely védett helyen volt és a hősegtől kevesebbet szenvedett.

Vagyis amíg a 2100 kg. részes munkás által termesztett tengeriből 700 kg. rész kiadatott, a 6 korona q.-ként számítva, hozzáadva vetőmag és vetés 3.44 korona, tehát összesen 45.44 korona holdankénti, 3 korona 24.5 fillér q.-kénti költséget okoz, addig a lófogat által művelt tengeri 2000 kg. termés 18.28 korona holdankénti és 91.4 fillér q.-kénti költséggel előállított. Egy lófogat 5 koronába, egy fél lófogat a kapálásnál 3 koronába számíthatott.

Skafszky Ferencz.

egyedül és kizárólag a tojáskivitel megapadása okozta, mely 1901-től 1905-ig 52.3 millióról 23.5 millió K. értékre szállott alá. Miután pedig nem valószínű, hogy a belföldi fogyasztás hasonló méretekben emelkedett volna, a tojástermelés apadásából a baromfiélszám csökkenésére, vagyis a zsellérnép elszegényedésére kell következtetnünk. Egybevetve ezt a sertésélszám apadásával, veszedelmes következtetéseket lehetne levonnunk a föld népe anyagi jólétének visszafejlődéséről, mert hiszen a baromfi és a sertés a szegény ember táplálója és két keze munkáján tul egyedüli jövedelmi forrása.

A baromfitenyésztés terén tehát határozottan megállapítható a depekoráció, mely annyival

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Köztenyésztésünk irányítása.

III.

Baromfitenyésztés.

A szarvasmarhatenyésztés után, mely bázisa és a sertésenyésztés után, mely főjévedelmi forrása a mezőgazdálkodásnak, jelentőségében a baromfitenyésztés következik, mint a szegény ember pénzelője. E tenyésztésben a mostani évtized elejéig nevezetes haladás volt tapasztalható, amennyiben baromfitermék-kiviteli többletünk 1894 től 1901-ig 49.1 millióról 81.9 millió koronára emelkedett. Ettől kezdve azonban a kivitelben állandó hanyatlás tapasztalható. Kiviteli többletünk volt ugyanis:

az 1894. évben	49.1 millió korona
" 1901. "	81.9 " "
" 1902. "	67.8 " "
" 1903. "	58.8 " "
" 1904. "	62.8 " "
" 1905. "	55.0 " "

Látható tehát e néhány számadatból, hogy a szegény ember jövedelmi forrása az utolsó években állandóan csökkent.

De még kedvezőtlenebb képet nyújt baromfitermék-kivitelünk alakulásáról a részletes statisztika, amely szerint kivitelünk értéke millió koronákban volt:

	1901	1902	1903	1904	1905
Eleven baromfiból	9.8	10.9	10.1	8.4	9.2
Leölt baromfiból	13.2	16.7	13.9	14.8	12.5
Tojásból	52.3	35.4	29.9	30.3	23.5
Toll és ludmájából	9.9	8.5	9.3	9.5	9.8

A baromfitermékek kiviteli csökkenését tehát

MAYER gépgyár vas- és fémöntőde r.-társaság
 SZOMBATHELY — BUDAPEST, Váci-körút 61.

Hazai gyártmány! Honl ipar!

Malomépítészeti • Motor-osztály.
Mindenemű gazdasági gépek gyártása.

Kitünő munka! Kedvező feltételek!

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

veszélyesebb, mert a föld népének elszegényedését jelenti és annak kezébe nyomja a vándorbotot, nyakába akasztja a koldustarisznyát.

Hogy melyek e visszafejlődés okai és melyek volnának e helyzet javítására irányult intézkedések, azt nem kutatom. En itt csak a beállott veszedelmet kívánom konstatálni, mint olyant, amelynek elhárítása nagyon is komoly feladatot ró állami állattenyésztési intézményeinkre.

Juhtenyésztés.

A juhtenyésztés hazánkban évtizedek óta következetesen hanyatlak és ez mezőgazdálkodásunk belterjes fejlődésének természetes következménye. Gyapjura, husra vagy tejtermelésre tenyésztési birkát ott, ahol a szarvasmarha is tenyésztendő, sehogyan sem rentabilis dolog. Csak a tenyészállat-eladás igazolhatja a jó termő vidéken a juhtenyésztést, amint hogy a németországi hirnevesebb juhtenyészteteket is csak e jövedelmi forrás tartja fent.

A juhtenyésztés igazi jelentősége ma nálunk már csak a más állat tenyésztésére alkalmatlan legelők kihasználásában érvényesül. Az alföldi kopár szik és a szarvasmarhának hozzáférhetetlen havasi legelők kihasználásában. E helyeken is azonban a fejős juhászat a leghasznosabb és mert még nagyon is sok a kihasználatlan havasi legelőnk, e tenyésztés fejlesztésében még szép és nagy feladat vár az állattenyésztési felügyelőségekre. Pirkner ur javaslati azonban itt teljesen fókusz a gazdaközönség érdekeit és részéről őszinte bizalommal fogadom a földmivvelésügyi miniszteriumnak, a havasi gazdaságok létesítésére és a juhtenyésztés fejlesztésére irányuló intézkedéseit.

Mindezekből kifolyólag egyedül a juhtenyésztés fejlődési állapotának megállapítására szorítkozva, konstatáljuk, hogy a juhtenyésztés, amelynek kiviteli többlete 1884-től 1894-ig 48.7 millióról 29.3 millió korona értékre csökkent, a jelen évtizedben a gyapjúárak ingadozásához képest némi megállapodást mutat. Kiviteli többletünk volt ugyanis:

az 1894. évben	29.2 millió korona
" 1901. "	17.7 "
" 1902. "	27.0 "
" 1903. "	22.2 "
" 1904. "	20.9 "
" 1905. "	23.5 "

Kivitelünk nagy része természetesen a gyapjúértékesítésből származott. Exportáltunk ugyanis millió korona értékben:

	1901	1902	1903	1904	1905
Juhot és bárányt	3.8	5.2	3.4	2.9	3.1
Gyapjút	15.4	23.7	22.2	15.4	23.6
Húst, túrót	2.0	2.4	2.5	2.6	2.7

Gyapjúkivitelünk értéke tehát a gyapjúárak ingadozásához képest alakult. Ellenben a hus és főleg a juhturó-kivitel, lassankint, de következetesen fokozódott és még bizonyára tetemes arányokban fokozható.

A havasi fejős juhászat ama tenyészirányzat, amelynek fejlesztésében a földmivvelésügyi kormány még nagyon sokat tehet és még sokat tennie kell. Egyik tényezője e tevékenységnek, hogy az általam javasolt borjutelepek mellett a havasi gazdaságokban nemesített anyagból fejős juhászatokat létesítsen és ezekből lássa el a környékbeli juhászatokat megbízható és jutányos áru tenyészanyaggal. Ma a friz-juhót

tartják a havasi raczka legmegfelelőbb keresztelési anyagának, amelynek tenyésztési és keresztelési eredményéről lapunk 22. és 23. számában közöltük Bernolák Károly ur rendkívül érdekes kísérleteinek leírását. Utólagosan is ajánlom ez alapos tanulmányt az érdekelt gazdaközönség szives figyelmébe.

Lótenyésztésünk.

Különlegesen mezőgazdasági termelésünkben a többi között ma a legcsekélyebb jelentőségű, holott a gazdasági igavonó tenyésztése tekintetében a legjelentékenyebb szerepre hivatott. Lótenyésztésünk az utolsó 5 évben 23-25 millió korona között ingadozott. Tehát a többi állattenyésztési ágazat mellett alárendelt jelentőségű. Am erre is ráfizetünk. Jóravaló igaslóvunk azonban nincs. És minde bajnak okozója, hogy mi nem gazdasági igás, hanem csak katonalóv tenyésztünk.

Mezőgazdaságunk belterjes irányu fejlesztése következtében a szarvasmarhatenyésztésben a hus- és tejtermelésre kell áttérnünk. Az igavonó marhanvelés — dacára a horribilis ökröraknak — ma már csak egyes vidékeken jellemezhető. A jövő igavonója a jó igás ló. Egy pár jó ökrör 800-1200 koronát kell fizetnünk, holott ily áron egy pár jó igás lovat is nevelhetünk, pedig ennek a munkaképessége jelentékenyen meghaladja az ökröt. Ha nem is az erőfejlesztésben, de mindenesetre a gyorsabb és így tökéletesebb munkában. A ló takarmányozása drágább ugyan, de ez hőven megtérül a kiadóbb munkában és az emberi munkaerő jobb kihasználásában. Azonkívül gyorsabb mozgásával a cselédet is fürgébb mozgásra, erőteljesebb tevékenységre kényszeríti. A béres lomhaságának okozója, hogy hivatásból kifolyólag az ökrök tempójához alkalmazkodnak. A ló gyorsabb mozgása tehát idő-, pénz- és jelentékeny munkaerőmegtakarítást eredményez. Az emberi munkaerőmegtakarítás pedig ma elsődrendű tényező a gazdálkodás jövedelmezőségének fokozásában.

Az, hogy a jármosörköt, a magyar fajtát, a mezőgazdaságban ma nem nélkülözhetjük, elavult legenda. Igenis vannak oly nehéz munkák, főleg sáros utakon a tehervontatás, ahol a szélestalpu szivós ökrök jobban megfelel, sőt nélkülözhetlen. De erre csak egy jó a tarka ökrök vagy pedig és különösen a bivaly.

A közönséges gazdasági munkák végzésében azonban a lovat annál is inkább előnyösen használhatjuk, hogy az időjárás viszonyok sokkal kevésbé gátolják az igázásban, mint az ökröt. Töretlen fagyos uton az ökröt nem járathatjuk, míg a ló patkós lábával ott is biztosan mozog. Az ökröt is patkolthatatjuk ugyan, de ebben nincs kétség. A lovat nálunk általában esztendőnkint 40-60 nappal többet igáztat-hatjuk, mint a jármosörköt.

Az igásló használatának előnyei tehát, hogy gyorsabb munkát végez, jobban kihasználja az emberi munkaerőt és bármikor használható. Tehát a belterjes gazdálkodás igavonója és mert a jármosörköt immár fölötté drága, országos érdek az igáslótenyésztés fölkarolása.

Csak hogy valóságos, nehéz testű, nyugodt vérmérsékletű nehéz igáslóra van szükségünk. E célra pedig a ma általánosan tenyésztett könnyű arabs és angol félvér nem való, mert

egyrészt nem munkabíró, másrészt pedig tüzes vérmérsékleténél fogva hamar meghibásodik, letörik.

A mezőgazdálkodás céljaira tehát nehezebb testalkatu, nyugodt vérmérsékletű igáslovat kell tenyésztenünk, amely éppen tehétermészeté folytán nem egy könnyen hibásodik meg. Így könnyebben fölnevelhető és a kisgazdát is földje alapos megművelésére képesíti. Ilyen a nehéz nyugati és nálunk különlegesen a mura-közi ló. Igázásra használható ez homokon és fekete földön egyaránt. A könnyű, magasvéréű ló ha meghibásodik — pedig könnyen meghibásodik — ugyszólván értékét veszti. A mura-közi ha meghibásodott is, használható igázásra, legrosszabb esetben pedig husra is értékesíthető.

Állami lótenyésztési intézményeink azonban nemcsak hogy kizárólag a könnyű katonai célokra is alkalmatos lovak tenyésztését mozdítják elő, de egyenesen megátolják köztenyész-tésünkben az igazi gazdasági igásló tenyésztését. Évenként fokozódó összeget, az 1904. in-ségés esztendőben 4.3 millió koronát költöt-tünk az ilyen tenyészirányu ménesek és mén-telepek fenntartására, vagyis 8-szor annyit, mint a tényleg hasznosított állattenyésztési ágaza-tokra együttesen. És ez a rengeteg összeg mezőgazdasági szempontokból teljesen kidobott pénz. Mert a mai állami lótenyésztési intéz-mények nemcsak hogy nem szolgálják a ma-gyar mezőgazdaság érdekeit, de egyenesen meg-károztatják azokat, a nyugati ló tenyész-tésének kényszerű korlátozásával.

A katonai ló tenyész-tése ugyanis nem mezőgazdasági érdek, hanem egyszerűen üzlet. Még pedig olyan üzlet, amelyre a magyar tenyész-tők óriási többsége keservesen ráfizet. A katonaság 600-800 koronáért váltja be lo-vaink színe-javát, a Németországba exportált lovakért pedig átlagban 4-500 K.-t fizetnek. Am ebből is egy nagy százalék a lókupeczek haszna. A tenyész-tők tehát java lovakért is jó, ha 400 K.-át kapnak. A rossza, a dög (a népies köztenyész-tést értem) az itthon marad. Az egyre-másra jó, ha 200 K.-át megér. Hát most már tessék 6-800 K.-ért három csikót föl-nevelni, holott egy csikó fölnevelése még a parasztgazdának is legalább 400 K.-ba kerül. Az uraságnak legalább is 600 K.-ba.

Természetesen, hogy vannak kivételek. Van-nak hirnevés ménesek — eltekintve a telivér-tenyész-tetektől — amelyek kissé sikerült lovaikat is 1-2000 K.-ért értékesítik. De hát ez ritka ki-vétel és akkor is csak üzlet. Hogy pedig milyen rossz üzlet, annak illusztrálásául felhozhatom, hogy valamennyi végzett gazda ismerősöm, pedig haj — de van elég — az mind szen-vedélyes lótenyész-tő, vagy legalább is a ló bolondja és körülbelül ennek áldozata volt.

A mai állami lótenyész-tési intézmények tehát nemhogy előmozdítanak, de nézetem szerint határozottan hátráltatják a magyar mezőgaza-dság érdekeit. A magasvéréű könnyű lótenyész-tésből eredő nemzeti megkárosodás ugyanis:

1. hogy a kisgazdának nincs jó igavonó lova; mivel pedig jó jármosörköt nem vásárol-hat és nem tarthat, földjét sem munkálhatja kellőképpen és ez maga ismeretlen számú millió veszteséget jelent;

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésében Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. — IV., Kossuth Lajos-u. 4. kaphatni.

2. hogy
3. hogy
forssiroz
dási vág
tartó em
kodik. N
akarom
állításom
gazdaem
Sokat
den akar
kozom I
amely a
kodik. E
legkeves
tenyész-t
mezőgaza
sára. Ak
ségek is
Igy azon
gazdassz
Ha a
tessék a
alább is
majd ten
minden
gább ha
megy, n
azonban
Addig is
gátolják
tést. Eng
véreű m
azt kíván
A jele
tására ki
nagyobb
és egyold
viseljük
meg a ré
lése.
Tudom
hánytam
magyar
arról, ho
tés fe"es

A czi
nowszki
szagos E
Körülb
hazánkba
ség a k
termőter
mennvire
térhódítá
termeszt
nek leg
üzemünk
igen hel
összes
vonatkoz
len más

A jele
tására ki
nagyobb
és egyold
viseljük
meg a ré
lése.

Tudom
hánytam
magyar
arról, ho
tés fe"es

A czi
nowszki
szagos E

Körülb
hazánkba
ség a k
termőter
mennvire
térhódítá
termeszt
nek leg
üzemünk
igen hel
összes
vonatkoz
len más

Göz
göz

2. hogy ráfizet a lótenyésztésre ismét ismeretlen számú milliókat;

3. hogy a magas félvérek tenyésztésének forszírozásával megerősítjük, sőt fejlesztjük a sziomagyaságban amúgy is meglévő hivalkodási vágyakat, lényüzési hajlamot. Mert a ló-tartó ember természete a lováshoz alkalmazkodik. Nem tárczaczikket irok és így nem akarom itt e dolgot bővebben fejtegetni. De állításom igazságát be fogja ismerni minden gazdember, aki valaha eleven ló hatán állt.

Sokat lehetne még e dolgról írni, de röviden akarok végezni. Szívvel és lélekkel csatlakozom *Pirkner* ur javaslatának ama pontjához, amely az igáslótenyésztés fejlesztésére vonatkozik. Ez javaslatának leglényesebb és talán legkevesebbé méltatott pontja. Fordítuk a lótenyésztésre kidobott milliók egy részét a mezőgazdasági állattenyésztés állami támogatására. Akkor majd az állattenyésztési felügyelőségek is nagyobb sikerrel fognak dolgozni. Így azonban — „üres konyhának bolond a gazdasszonya”.

Ha a hadseregnek lóra van szüksége, úgy tessék azt illő áron, darabonként átlagban legalább is 900—1000 koronával megfizetni. Akkor majd tenvést a magyar gazdaközönség jó lovat minden állami gyámolítás nélkül is. És e drágább hadseregi lóbevásárlás nem a mi bőrünkre megy, mert mi kapjuk a pénzt, a hadsereg azonban kvóta arányban fizeti annak árát. Addig is azonban, míg ez bekövetkezik, ne gátolják mesterségesen a magyar igáslótenyésztést. Engedélyezzék a megfelelő nehéz nyugati véru ménék használatát mindenütt, ahol a nép azt kívánja.

A jelenlegi állami ménesintézmények fentartására kiadott milliókkal és az ebből eredő még nagyobb nemzeti megkötődéssel egyszerűen és egyoldalul a hadsereg terheit viseljük. Hát viseljük továbbra is. De legalább ne gátoltsanak meg a ránk oly nagy jelentőségű igásló tenyésztést.

Tudom, hogy e csekély irással borsót hánytam a falra. De talán még sem árt, ha a magyar gazdaközönség is meggyőződést szerez arról, hogy mire jók az u. n. magyar lótenyésztés fejlesztésére évenként fordított milliók.

Matlaskovszki Tádé.

IRODALOM.

A cukorrépa állati ellenségei. Irta *Jablonowski József*. A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületének kiadása. Budapest, 1906.

Körülbelül 170 ezer kat. holdon természetünk hazánkban cukorrépat, ami elenyésző csekélység a kalászosok termesztésére igénybe vett termőterülethez képest. Bizonyára feltűnő, hogy mennyire lassu ennek az ipari növénynek a térhódítása, holott talán az összes e nemű természetvénnyel között a cukorrépa az, melynek legfontosabb szerepe van mezőgazdasági üzemünkben, mert amint ezt *Jablonowski* is igen helyesen hangsúlyozza, a cukorrépaival összes mezőgazdasági utóhatásában és ipari vonatkozásaiban hazai viszonyaink között egyetlen más növény sem versenyezhet.

Kell tehát valami mélyreható oknak lennie, amely e növény termesztésének nagyobb mérvű felkarolását gátolja. S bizonyára nem az egyedüli gátló körülmény az, hogy e növény termesztése költséges, fáradságos és sok gondot igénylő, sem nem az, hogy a gazdának örökös harcban kell állania a répa tömegtelen sok ellenségével, hanem kétségtelenül az a körülmény legnagyobb gátlója a cukorrépa termesztés nagyobb mérvű felkarolásának, hogy jövedelmezősége — ha a termelő nem a legnagyobb szakértelemmel és minuciozitással jár el a termelésnél — nem áll arányban a vele járó kockázattal, faradozással, gondnal és természeti költséggel.

Ez alkalommal és e helyütt egyébként nem kívánunk részletesebben azon okok taglalásába belépni, amelyek a cukorrépa termesztés nagyobb mérvű elterjedésének útját állják, de foglalkozni akarunk azzal a művel, mely *Jablonowski József* tollából a napokban hagyta el a sajtót. *Jablonowski* nem kell olvasóinknak bemutatnunk; a „*Köztelek*” e kiváló rovatvezetőjét magas színvonalon álló s mindig gyakorlati cikkei és munkái révén jól ismerik. E kiváló tudósunk talpig gyakorlati ember, aki a gyakorlati életnek él, a gyakorlati élet számára ír s minden munkáját az jellemzi, hogy a gyakorlati életben beválik. Legújabb munkájáról is csak ezt mondhatjuk, amiben e műkritikája is bennfoglaltatik.

Kevés praktikusabb, áttekinthetőbb, tömörebben megírt munka jutott eddig a gazdák kezébe, mint *Jablonowski* „A cukorrépa állati ellenségei” című műve. S dacára tömören megírt voltának, csaknem 300 oldal terjedelmű e munka, bizonyosságul annak, hogy valószínűs tábora a cukorrépa állati ellenségeinek száma, melyek életmódjának s az ellenük való védekezési eljárásoknak megismertetése, a legszükségesebbre szorítkozva is, nagy teret igényel.

A répa állati ellenségeit szerző a növény fejlődése és növekedése szerinti sorrendben ismerteti. S van belőlük annyi, hogy a szegény cukorrépa növény, elvetése pillanatától kezdve kiszedéseig szinte egy pillanatig sem hagyják bántatlanul. A répanövény, illetve a még csak elvetett és csírázni kezdő répa rongálását megkezdik a százlábuk, melyekből kétféle van, az egyvonalas és a pettyes százláb. Következnek a rongálók sorában a barkók, melyek közül az egyik csoportban a vinczellérbogarak 3 fajtával szerepelnek; míg a répabarkók 11 különböző alakja (fekete, hegyesfarkú, lisztes, nyiljegyes, sávoshátú, hamvas, barázdásfejű, tarka, négypontos, pápaszemes és ukrainai barkó) igyekszik a kikeő répan öhségét csillepíteni és azt tönkretenni. Segít a barkóknak ebben a munkájukban a törpe répabogár s ha a gazdának ezeket az ellenségeit szedetéssel, mérgezésrel stb. sikerült elpusztítani, akkor sietnie kell az ugyan-csak 11-féle fajtájú földi bolhák pusztítása ellen a védelmi harcot megindítani, mert a védekezés elmulasztása esetén ezek az apró állatok csakhamar elbánnak a repavetéssel. Jönnek azután sorrendben a bagolypille hernyói, melyeknek 3 fajtája pusztítja a repát, továbbá a különböző drotféreg, penészféreg,

dögbogarak, a répa levelét pusztító paizsos bogarak, melyek valamennyien rendszeres pusztítói a répanövénynek.

Vannak azonban „alkalmi” kártevők is, aminőt pl. a hollóbogár, a muszkamoly s a repcedarázs; ezek a rovarok nem sorolhatók a répa tulajdonképpeni ellenségei közé, mert rendszerint más növényeken élnek. Megesik azonban néha, hogy e rovarok oly óriási számban vetik magukat a répa, hogy a termést kérésessé tehetik, úgy, hogy ezek ellen is alapos védelemről kell a termelőnek gondoskodnia.

E kártevőkkel szemben a répa ellenségeinek száma még korántsem merült ki, vagyis a gazda védekezése sem ért még véget. Károkat okozhat a már megerősödött répában a repalégy és görög bagolypille, pusztítják a répa gyökerét a pajorok, a nyár folyamán károkat okozhat a mezei pocok, nyár végén pedig a fekete tücsök, a gyepi hangya s a takácsatka.

Legveszedelmesebb, habár legparányibb ellensége a répának, a répa fonálféreg. Legtöbb alakja oly parányi, hogy csak mikroszkóppal láthatjuk meg. Nagy szerencse, hogy e féreg hazánkban csak nyugati részén otthonos s ott is csak kisebb mérvben, de ahol fellép, ott a cukorrépa termesztést a szó legszorosabb értelmében lehetetlenné teheti. Az ellene való védekezés pedig nagy költségbe és igen minuciozus munkába kerül.

Amint tehát a névleg felsorolt rovarok nagy száma igazolja, a répa állati ellenségeinek száma egy valószínűs hadsereg, amelynek ellenében a gazda örökös védelemre van utalva. Hogy pedig a védelem hatékony és célravezető legyen, a természetnek ismernie kell ellenségeinek életmódját s az ellenük való védekezés célravezető eszközeit, amiről alaposan kioktatja *Jablonowski* munkája. És e munkát nemcsak az teszi gyakorlativá és hasznossá, hogy mindezekről a legalaposabb tájékoztatást nyújt, de szerző gondoskodott arról is, hogy egy külön fejezetben időszori sorrendben összefoglalja azokat a teendőket, melyek a védekezés céljából a répa kikelésétől kezdve az egyes ellenségek ellen fogantatandók, úgy, hogy a gazda a könyv segítségével abba a helyzetbe hozza, hogy nemcsak azt tudja meg, mikor kell és mely ellensége ellen védekeznie, de azt is, hogy ezt mi módon kell a sikerre való teljes kilátással tennie.

Hasznos és elismerésre méltó munkát végzett tehát *Jablonowski József* e művének megírásával, amelynek egyébként még egy igen nagy előnye van sok más hasonló felett, az t. i., hogy ingyen szerezhető meg. A művet ugyanis a „Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete” adta ki és bocsátja minden természetnek ingyen rendelkezésére. Ez a körülmény természetesen a mű kelendőségét és elterjedését nagyban fogja előmozdatni, okulására és hasznára a repát természetű gazdaközönségnek.

Jablonowski munkája elkészítésében segítő társa volt *Benczur Elek*, a m. kir. áll. rovar-tani állomás assistense, aki a műben közölt számos ábrákat — melyek a répa ellenségeit képből feltűntetik — megrajzolta.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy a munka létrejöttében szakavatott munkatársak-

**Gőzcséplőkészletek 2½-től 12 lóerőig, benzinmotorok, szalmaprések
gőzhajtásra, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek**

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL

BUDAPEST, V., Váci-körut 32. szám.

»»»»»»»»»»»» Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ««««««««««««

ként működtek közre *Kuffner* Károly báró, *Hatvany* József, *Koppély* Géza és *Harkány* János báró urak, akik a vezetésük alatt álló cukorgyárak gazdaságaiban alkalmat és módot nyújtottak a mű megírójának a legszélesebb körű gyakorlati tapasztalatok gyűjtésére s a szükséges kísérletek végzésére, amelyekben őt a legmesszebbben támogatták is.

A szóban forgó művet úgy hisszük felesleges is gazdáink figyelmébe ajánlani, de nem tagadhatjuk meg elismerésünk nyilvánítását *Jablonszki-tól*, hasznos és hézagpótló művének megírása alkalmából.

Ipartörténeti vázlatok: *Gelléri* Mór legújabb könyve. Csak egy töredék egy tevékeny élet alatt gyűjtött és szétosztott közkinésből, — csak egy részecske a köztét kifejtett gazdag és szerény munkásságból — és mégis közel 800 oldalra menő terjedelmes kötet az a „keves”, amivel *Gelléri* Mór kir. tanácsos, az Országos Ipar-egyesület érdemes igazgatója, a fenti czímen imént kiadott legújabb művében a szakirodalmat ismét gazdagította.

Szerző *Vörös* László kereskedelemügyi miniszternek ajánlt művét két részre osztotta. Az első részben „A közelmúlt napi kérdéseiről” rótt össze egy maradandó ipartörténeti munkát, amelynek minden része nemcsak igen becses adalék némely ipari irányu mozgalmunk mikénti alakulatának megismeréséhez, hanem az érdekes olvasmány lebilincselő hatásával köti le elejétől végig még annak az olvasónak a figyelmét is, akit egyébként az elvontabb irányu szaktárgy — amelyet nálunk sajnos túlsokan száraznak tartanak — egyébként közvetlenebbül nem érdekeltne.

Magas irodalmi színvonalon álló leírások, amelyek aktualitásukból egy szemernyit sem veszítettek, teszik élvezetessé a mű olvasását. Sok figyelemre méltó és tanulságos ismertetőt tár elénk szerző, amelyek olvasása és tanulmányozása nagyon bő anyagot szolgáltat nemcsak a gazdag tárgy mély átgondolására, hanem buzdítást is nyújt egyúttal arra, hogy ipari életünket ahelyett, hogy sivárnak lássuk, a maga örvendős kialakulásában ismerjük meg és bizalmat is élesszen minden igaz hazafi kebelében az iránt, hogyha ma már valamennyire vagyunk, — leszünk is.

Szerzőnek az e téren tapasztalt otthonossága és alapos megfigyelő képessége a mű olvasása közben szinte kitanítólag hat az olvasóra az irányban, hogy iparunk megismerését mely szempontok figyelembevételére tereli a helyes irányba.

Teljesse teszi szerzőnek művét a könyv második része, amelyben ipari életünk kialakulása körül érdemeket szerzett személyiségeket ismerteti meg közelebről az olvasóval s amely ismertetések sorában is kidomborodik az a nagy munka, amelyet szétosztolva is igen tekintélyesnek kell elismernünk, egy műben összehordva pedig olyannak, amilyent a külföldön is alig találhatunk.

Ipari fejlődésünk mai legerősebb korszakában az események elannyira gyors egymásutánban követik egymást, hogy szinte lehetetlenné vált szerzőre nézve mindazokat az újabb eseményeket ebbe a kötetbe befoglalnia és így

hinnünk kell, hogy szerző ernyedetlen fáradozását legközelebb ki fogja terjeszteni arra is, hogy az újabb mozzanatok és eseményeket is bővebben ismerteti fogja az „Ipartörténeti vázlatok” újabb második, kiegészítő kötetében, amelyet épp olyan élvezettel és örömmel fog az olvasóközönség és az érdekltség fogadni, mint amilyennel fogadta az első tekintélyes kötetet.

A mű *Singer* és *Wolfner* kiadásában jelent meg. Ára 12 korona.

A gyógynövények természetése. *Irta Páter* Béla gazd. tanint. tanár. Kicsiny, alig 80 lapra terjedő füzet viseli a homlokán a fenti czímet, az „Erdélyi Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatának” 51-k füzet. Akik rendes olvasói a vállalat kiadványainak, azok jól ismerik Pátert eddig megjelent műveiből s mielőtt kinyitnák a füzetkét, már tudják, hogy ismét értékes s a gazdára nézve nélkülözhetetlen kapnak. Nem is csodálnak. Ez a gondos megfigyelő, szakmájában alapos tudású író, ismét szaporított a műveinek számát egygyel, hogy gazdasági irodalmunkban az elsők között legyen. Ha az ember olvasni kezd, nem tud addig megvárni tőle, míg a végére nem ért. Röviden, tömören, de azért világosan mond el mindent, amire szükség van; nincs egy felesleges szava s amit mond, azt mindig pontos gyakorlati adatokkal támogatja.

Előszavában utal e művecske szükséges voltára s különösen kiemeli, hogy a kisgazdák érdekeit óhajtja szolgálni, mert a gyógynövénytermesztés különösen ezeknek hasznosító munka. Asszonyok, gyermekek vehetnek részt benne s mivel a nyers termény eladásra való elkészítése különös berendezést nem kíván, a tisztességes jövedelem biztosítva van. Nem tárgyalja az összes gyógynövényeket, csak azokat, amelyek nálunk a mi viszonyaink között haszonnal termesztethetők. Németországban még ma is a kis-termelők kezében van ez a kereseti ág s egy-egy paraszt 20–30 q.-nyi gyógyárut termeszti, még pedig kitűnő minőségűt, egyszerűen a ház padlásain szárítgatva meg.

Miért ne lehetne ez így nálunk is? Csak egy kis jóakarattal, egy-két uttörő s már nyert ügyünk van.

Termesztésre a következő gyógynövényeket ajánlja: *Borsos menta* (*Mentha piperita* L.); *fordos menta* (*Mentha silvestris* és *quatica* var. *crispa*); *orvosi zsálya* (*Salvia officinalis* L.); *méhfü vagy citromfü* (*Melissa officinalis* L.); *kerti demutka* (*Thymus vulgaris* L.); *levendula* (*Lavandula augustifolia* és *L. latifolia*); *festő mályva v. fekete mályva* (*Althaea rosea* L. var. *nigra*); *ziliz v. fehér mályva* (*Althaea off. cinalis*); *pirétrum* (*Pyrethrum cinerariaefolium*, *Trevir*); *nemes v. római székfű* (*Anthemis nobilis* L.); *majorana* (*Origanum majorana*); *Benedekfü v. áldott csükküllő* (*Cineus benedictus*); *ruta* (*Ruta graveolens*); *zsupp* (*Hyssopus officinalis*); *mustár* (*Linapis alba* és *nigra*); *anis* (*Pimpinella anisum*); *édes anis* (*Foeniculum officinale*); *koriandrom* (*Coriandrum sativum*); *kömény* (*Carum carvi*).

Minden egyes növényről először magát a növényt ismerteti pár sorban, egyeseket képen is bemutatja. Milyen a talaj igénye, mint kell alá a talajt elkészíteni, mennyi vetőmag

szükséges, milyen módon kell vetni vagy ültetni. Majd az aratásról beszél s miként kell az eladásra elkészíteni. Mennyi termés várható s mennyi nyers jövedelmet hozhat. A szükséges mag vagy dugvány, hol szerezhető be s mennyiért.

Különös nagy előnye a művecskének az, hogy a természeti adatokat nemcsak a külföldi természetők, hanem különöse a magyar természetők tapasztalatai alapján közli. Erre nézve a fehéregyházi kincstári birtokfelügyelőség, *Pintér* Miklós, *Bajor* József, *Borsodi* Miksa s részben a saját tapasztalati adatait használja fel Páter. Így aki gyógynövénytermesztéssel akar foglalkozni, megtalálja azokat is, akik már hasonló módon működve értékes gyakorlati tapasztalataikkal hasznára lehetnek. A füzetet ajánlom a gazdák figyelmébe. 1 K. beküldésével megrendelhető: „Erdélyi Gazd. Egyesület pénztára Kolozsvárt” czímen.

Barna Balázs dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

177. kérdés. Egy természetes kaszálón fel lett fogva a hólé, meddig lehet ezen hólevet a legelőn tartani, úgy, hogy a növényzetre az káros hatással ne legyen. Megjegyzem, hogy ezen hólevet egy zsillippel egy nap alatt le lehet róla eresztetni. *Cs. Gy.*

178. kérdés. Mely diófajfajta a legszebb törzsűek s koronájuk és így vízvezetékkel felszerelt, tehát öntözhető park beültetésére legalkalmasabb és leghasznosabbak? Tekintettel az öntözhető és mindennemű ápolás megadhatására hány éves csemeteket és mily módon kell és lehet kiültetni, hogy mielőbb kész és bőven termő fákat nyerjünk? *V. E.*

179. kérdés. A Hernád völgyben fekvő földemen egy luczernást óhajtok létesíteni (a talaj könnyű, kissé iszapos), de mivel ottan a luczerna sokáig tartani nem szokott, meg a takarmányra már e nyáron is nagy szükségem lenne, szeretnék valami muhar vagy füfele keveréket használni; jó lesz-e az és ha igen, milyen fajta használnak és magyar holdankint mennyit? *B. F.*

180. kérdés. Volt egy oklevéllel nem bíró gazdatisztem 2 év óta alkalmazásban. Birtokomat évközben eladtam 1906 január 1. átadással, jelzett gazdatisztemnek azonban csak 1905. év szeptember hó 5-én mondtam föl s így állítása szerint a törvény által megkövetelt 6 havi fölmondási időt nem tartottam be.

Követtem-e el tényleg mulasztást a fölmondási idővel s ha igen van-e követelése a volt gazdatisztemnek, illetőleg hány havi fizetés kárpótlást itél meg a törvény? *B. L.*

181. kérdés. Milyen növényt lehet még a biborhere közé vetni, mert van őszi vetésű biborherém, amely nagyon ritkán kelt ki, de mégis kár felszántani? *S. V.*

182. kérdés. Egy körlevelet kaptam, amelyben egy budapesti oltóanyag-laboratórium r.-t. valami új oltási módszert ajánl lépfene ellen:

„Dernit“

törv. védve.

Kéreglemez, különleges tetőfedési anyag, szürke palaszínű, kátránymentes, tartós, ruganyos, szagtalan, vízhatlan, mázolás nem igényel.

Asbeszt tetőmáz régi avult fedéllemez, zsindely- és cseréptetők tellésére és mázolására.

Minta és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LUKÁCS és MEITNER

aszfaltmü, fedéllemez és — vegyészeti termékek gyára

BUDAPEST, V., Váci-ut 118. sz.

Sürgőnyczim: DERNIT, Budapest.

„Prof. Sobernheim“-féle anyagot. Én ezt az anyagot nem ismerem, dicsérni még senkitől sem hallottam, az állatorvosunk sem ismeri és így szakértőtől kívánnék felvilágosítást nyerni, vajjon lehet-e bizni az új anyagban? Miből áll az s nem lehet-e veszélyes a gazdaság többi állatára az a „kóroanyag“? Igaz-e a prospektus leírása, hogy ezzel az anyaggal az oltás a beoltott állatra nézve semmi veszéllyel nem jár és hogy a védőképesség az oltás után azonnal beáll és egy évre terjedően, egy nap alatt befejeződik az állat szervezetében? Bár ezt az új anyagot drágán hirdetik — körülbelül 65 fillérbe állatanként — de szívesen megpróbálnám, ha ez az új anyag csakugyan előnyösebb, mint az eddigi „Pasteur“-féle ojtóanyagok. R. L.

183. kérdés. Korai takarmánynak biborherét szeretnék vetni. Védőnövény nélkül célszerűbb-e annak vetése vagy védőnövényvel? Mikor legcélszerűbb vetni? Minő arányban áll a loheréhez minőség és mennyiség tekintetében? Minő előveteményt kíván, vagy vethető-e buza után egyezéri teli szántásba? Cz. G.

184. kérdés. Nálam évek óta a marhák között a súly oly nagy mérvben uralkodik, hogy 4—5 darabon állandóan van, minek tulajdonítható ez? A legelő nálam nagyon zsíros, kővér, és nagyjából télen kapják meg. Ragályos ez? F. P.

185. kérdés. Az idén szándékom makói hagymát kísérletekpen vetni. Vethető-e nevezett hagymamag Kühne-féle hegyi sorvetőgéppel? B. M.

Feleletek.

Hólé levezetése. (Felelet a 177. sz. kérdésre.) A természetes kaszálón felfogott hólére vonatkozólag (mely különben zsillippel egy nap alatt leereszthető) figyelembe kell vennünk, hogy a földet lehűti s annak felmelegedését gátolja. Ha tehát hosszabb ideig hagyjuk a kaszálón, a természetből korán fejlődő fűvek normális növekedése hátráltatva lesz. Épp azért most már itt az ideje, hogy a hólé a kaszálóról leeresztessék, annál is inkább, miután ennek trágyázó hatása nincsen. Igaz, hogy az öntözésre berendezett réteken szokásos a tavaszi öntözés is, csak hogy kellő megszokottsággal, amennyiben kora tavasszal a 4—5 napi öntözést 3—4 napi szünet követi, sőt később a hőmérséklet emelkedésével 1—2 napi öntözésre mindég hosszabb szünet következik. Ezen feltételek azonban jelen esetben megfelelni nem lehet s így a hólé most márczius végén feltétlenül lebecsátardó a rétről. K. K.

Parkba alkalmas diófák. (Felelet a 178. sz. kérdésre.) A feltett kérdésben ellentmondást találók és így nehéz szabatos feleletet adni. Míg az egyik helyen azt kérdezi: „mely diófajták a legszebb törzsűek és koronájuk“, addig a másik helyen: „mielőbb kész és bőventermő fákot nyerjünk.“ Először is: „mielőbb kész“ diófák nem léteznek, mert a diófák 15—20 év után kezdenek számottevő termést adni. Másodszor: a parkokba mint díszfákat az amerikai fekete diófát (*Juglans nigra*) szokták a leggyakrabban használni, ritkábban az amerikai szürke diót (*Juglans cinerea*), de ezeknek a hatalmas szép fáknak a termése csak továbbzaporításra és legfőleg olajjutásra használható, éppen úgy, mint a *Caryak* vagy *Hyccari* diók nagyrésze is. Marad tehát végül a közönséges diófa, (*Juglans regia*), amelynek fajtái nekik kedvező talajban eléggé gyors növények. Ezek közül a legkevesebb értéke van a *kóroanyag* és a nagy-

termésű *lódionak*. Legkedveltebbek a közepes nagyságu, telibeli, középvastag héjú fajták, aminők a francia: *Chabert*, *Mayett*, *Franchet* és *Parisien*. Nálunk: a *sebeshegyi*, *nagybányai*, *pozsonyi* és Szabadka környékén a *Szent János napi* dió. Ezek mind piaczos fajták. Vannak csipkéslevelű és pirosbéli változatok, de ezek termése kisebb értékű. Végül megjegyzem, hogy mentől fiatalabb diófákat ültetnek, annál biztosabb azok megfogamzása és annál hosszabb életűek is; mert ezek mindannyian az idősebb korban való átültetést nagyon megsínylik és a nyestést nem szívesen tűrik, miért is ezeknek koronáját ültetéskor nem szabad megnyesni. Remélem, hogy a felsoroltakban megtalálja azt, amit tudni kívánt, ha nem, úgy tessék a kérdést szabatosabban feltenni.

A. D.
Luczernavetés. (Felelet a 179. számú kérdésre.) Ha jól előkészített földbe a luczernát védőnövény nélkül vetjük, akkor (tapasztalataim szerint) még a vetés évében is 2—3 kaszálást ad s így a nyár folyamán szükséges takarmányt biztosíthatjuk. A luczernának védőnövény nélküli vetése különben hazai gazdaságainkban évről-évre terjed, úgy a kötött, mint a lazább természetű talajokon s így jelzett, kissé iszapos, de könnyű talajon is sikerre fog vezetni, ha figyelembe vesszük a következőket:

A luczernát korán tavasszal kell vetni, a jó apróra megmunkált talajba; a rendszerű kissé sűrűbben kell vetni, k. holdanként 15—16 kg. magot számítva. Különösen előnyös a védőnövény nélküli luczernát vetőgéppel oly módon elvetni, hogy a vetőmag felét a tábla hosszába, a másik felét pedig erre keresztben vetjük el.

A luczerna helyett mohart, vagy fűkeveréket vetni nem ajánlom. A mohar csak egy kaszálást ad, ellenben a luczerna védőnövény nélkül vetve már a vetés évében is 2—3 kaszálást ad s ha ezenkívül csak 2—3 évig tart ki (mint például nálunk is), még akkor is felette áll minden más takarmánynövénynek. A fűkeverék vetésével meg éppen nem érné el a kívánt célt, tudniillik a nyári takarmány biztosítását, mert a fűkeverék csak vetése utáni 2—3-ik esztendőben adna teljes termést, a vetés évében ellenben (mert ezt védőnövényvel kell rendszeresen vetni) jóformán semmit sem teremne.

Épp azért feltétlenül a luczernának védőnövény nélküli vetését ajánlom. K. K.

Nem okleveles gazdatiszt felmondása. (Felelet a 180. sz. kérdésre.) Azáltal, hogy oklevéllel nem bír gazdatisztjének 1905. évi szeptember hó 5-én mondott fel, holott birtokát, amelyet eladott, a vevőnek már 1906. január hó 1-én átadni tartozik, mulasztást nem követett el és kárpótlással a gazdatisztnek nem tartozik, mert azzal, hogy birtokát eladta, csak jogát gyakorolta, felmondásra pedig kötelezve nincsen és így kárpótlási kötelezettség sem terheli annak a fejében, hogy csak szeptemberben mondott fel. A felmondást megtenni akkor állott jogában, amikor azt Ön kívánja s ez tisztán az Ön tetszésétől függ. Igen természetes azonban, hogy a gazdatisztnek szolgálati szerződése csakis felmondással szüntethető meg és pedig nem okleveles gazdatisztról lévén szó, 6 hónapi felmondással. Ez a felmondás a jelen esetben 1905. szeptember hó 5-től számítandó, tehát a gazdatiszt szolgálatát 1906. márczius hó 5-én fog megszűnni s ezen időpontig természetesen neki minden javadalmazás, ideértve úgy készpénzbéli, mint a terménybeli javadalmakat is, hiánytalanul kiszolgáltatandó lesz. Nem kárpótlás

fejében, hanem azon a czimen, hogy őt szolgálatának tartamára fizetése és egyéb javadalmi megilletik. Szóval a felmondás csak 1906. márczius 5-ére szólhat s a gazdatiszt e napig járó javadalmait joggal követelheti. Sz. F.

Ritkás biborhere. (Felelet a 181. sz. kérdésre.) Az őszi vetésű, ritkás kelésű biborhere közé most tavasszal olyan takarmánynövényt közbevetni, mely a biborhere korai fejlődésével lépést tartana, igen bajos. A biborhere május hó első felében, május hó derekán kerül kasza alá s rendszeren csak egy kaszálást ad; a közbevetett növénynek tehát oly gyors fejlődéssel kellene bírnia, hogy május derekára szintén kaszálható legyen. Másrészt bajos a tavaszi közbevetés már azért is, mert az őszi vetésű biborhere tavasszal nem igen szabad fogasolni (ami áttelelő korai zöldtakarmány természeténél természetesen) s így a felülzórás képpen használt mag igen kedvezőtlen körülmények közé kerül. Feltéve, hogy a talaj nem túlságosan kötött, még leginkább a csibehur közbevetésével érhetnénk el eredményt, amennyiben előzetes óvatos fogasolás után k. holdanként 10—12 kg. csibehurmagot lehetne szórva elvetni s elvetés után lehengerezni. A csibehur gyors fejlődésű növény és így meglehetősen lépést tartana a biborhere növekedésével. K. K.

Védőojtás lépene ellen. (Felelet a 182. sz. kérdésre.) A Sobernheim-féle védőojtási módszer abban áll, hogy a lépene bacillusainak kulturával mesterségesen immunizált lovak vérsavóját és közvetlenül azután a bacillusnak kevésbé szelídített tenyészetét fecskendezik az állat bőré alá. Előnye tehát, egészen figyelmen kívül hagyva az ojtóanyag magasabb árát, az volna, hogy az egész ojtási művelet egy alkalommal hajtható végre és elméletileg még az is, hogy a vérsavó előzetes befecskendése utján állna az ojtás okozta veszteségeknek.

Az új eljárást eddig legkiterjedtebben Argentiniában s azután, de már jóval szűkebb keretben, Németországban, egyebütt pedig csak egészen kivételesen alkalmazták. Az eredmények nem mindig voltak kedvezők, mert éppen Németországban, ugy közvetlenül az ojtás fogantatása után az ojtóanyag túlerős hatása miatt, mint a későbbi időben az ojtás nyújtotta védelem elégtelensége folytán ismételtlen észleletek lépének megbetegedéseket és elhullásokat, abszolúte veszélytelennek és biztos hatásúnak tehát ez a módszer sem mondható. Legutóbb *Stadie* dr., a berlini állatorvosi főiskola asszisztense a Sobernheim-féle védőojtásra vonatkozólag eddig rendelkezésre álló tapasztalati és kísérleti adatok szakszerű bírálata alapján arra a következtetésre jutott, hogy „a legényegesebb szempontokra vonatkozólag, melyek a Sobernheim-féle módszernek fölényét a Pasteur-féle eljárás fölött igazolhatnák, ezideig nincsenek meg a bizonyítékok.“ —y—

Biborherevetés. (Felelet a 183. sz. kérdésre.) A biborhereinek tulajdonképpen föjelentősége abban áll, hogy ősszel (szeptember elején) elvetve, jövő tavasszal (május hó folyamán) korai zöldtakarmányt ad egy kaszálással; kaszálás után a tarló nyomban leszántható s abba későbbben vethető növények (csalamádé, korai tengeri, seprőcírok, korai burgonya, muhar, köles stb.) vethetők, vagy pedig a biborhere lekerülte után fölugar mivelésben részesítjük a földet az őszi kalászos elvetése idejéig. Tavaszi vetése általában véve bizonytalanabb, ámbar ujabban több gazdaságban jó eredménnyel vetik tavasszal is vagy egymagában tisztán, vagy pedig tavaszi árpával keverten, a zabos-

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR magyarországi vezérképviselősege: **BUDAPEST, VI., Teréz-körút 31.**
HAUSNEINDORF-|

bükkönyhöz hasonló eljárás alapján. Utóbbi esetben tehát nincs védőnővényről szó, amennyiben a biborhera mint egyéves, egykaszás növény, az árpával együtt felnő és a biborhere virágzásának kezdetén kerül azután kasza alá zöldtakarmánnyal vagy szénává szárítva. A biborherét épp azért nem is állíthatjuk szembe a lóhere vagy luczernával, mert csak egy kaszálást ad; tápértéke valamivel kisebb, könnyebben megfásodik; utóbbi oknál fogva legkésőbbben a virágzás kezdetén kaszálendő. Tavaszai vetése esetén elővetemény s talajelőkészítés szempontjából igényei a vörös lóheréhez hasonlóak.

Korán tavasszal kell vetni, előzetesen kellően leülepedett szántásba. Tiszta vetése esetén 20 kg. magot számíthatunk kat. holdankint; árpával vetve előbb elvetjük a tav. árpát, a rendesen 20—25%-kal ritkábban vetve, az árpasorokra pedig keresztirányban 15 kg. biborherét vetünk.

K. K.

Súly. (Felelet a 184. sz. kérdésre.) Súly néven a sugargombabetegséget (aktinomikózist.) szokás érteni. A betegséget élősködő gomba okozza, mely fűfélék és főleg az árpafelek szárainak levegőcsatornáiban tartózkodik és ilyen takarmány evése közben kerül az állatok szájába, innen pedig a száj üregébe, valamint a toroknak környékére, esetleg a bőr apró sérülésein keresztül is nyomul be a bőr alá. A gomba fejlődését előmozdítja a talaj nedvessége, valamint csapadékokban gazdag időjárás, ehhez képest főképpen a mély fekvésű, nedves legelőn való legeltetés, valamint ilyen helyeken nőtt takarmány etetése közvetíti a fertőzést. Főképpen veszedelmes a toklászatot tartalmazó árpaszalma, polyva és törek, mert a toklászat könnyen felsértik a száj nyálkahártyáját és utat nyitnak a gombáknak a mélyebben fekvő szövetek felé. Ezért a betegség leginkább a tél folyamán vagy kora tavasszal kerül észlelés alá, amidőn kizárólag vagy túnyomó részben az említett takarmányfélékkel történik az etetés. Némelykor ártalmatlan területen nőtt takarmány etetése folytán valóságos járványképpen jelentkezik a baj.

A védekezés oly helyeken, hol a betegség honos, abban áll, hogy mély fekvésű és nedves földeken termelt takarmány illetőleg, szalma lehetőleg ne vetessék igénybe szarvasmarhák etetésére. Az illető földterületek javítása a a talajvíz levezetésével megfosztja azokat fertőző képességüktől. A veszedelmes takarmány füllesztése (zsombolyázása) egyebiránt azt ártalmatlanná teheti.

A betegség állatról állatra nem ragad át. A beteg állatok kezelése a daganatok sebészi uton való eltávolításában, esetleg edzésében vagy az állatoknak jódkészítményekkel való kezelésében áll. A részleteket illetőleg a helyszínen állatorvos tanácsát kell igénybe venni.

—y—

Hagymavetés. (Felelet a 185. sz. kérdésre.) A hagymamag bármilyen sorvetőgéppel elvethető, mert nincs olyan sorvetőgép, melynél a szükséges 20—24 cm.-res sortávolságot ne lehetne megadni s melyet a kat. holdankinti 7—8 kg. vetőmag elvetésére ne lehetne beállítani úgy a merítő korongos, mint a tolórendszerű gépeknél.

K. K.

Élelmiszerek hamisítása Bajorországban.

(A m. kir. földmívelésügyi miniszter müncheni gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

Németországban az élelmiszereknek, az élvezeti cikkeknek és a közönséges használati tárgyaknak előállítását és forgalomba hozatalát általánosságban az 1879. évi május hó 14-én hozott birodalmi törvény szabályozza; ezenkívül az egyes speciális áruknak gyártását, piacra hozatalát, azoknak hamisítását későbbben szentesített törvények korlátozzák: így az ólom- és cink-tartalmú tárgyak forgalmára irányadó az 1887. évi birodalmi törvény, míg az úgynevezett festék-törvény, az élelmiszerek, élvezeti cikkek és használati tárgyak előállításáról az egészségre nézve ártalmas festanyagok használatát tiltja el (1887-iki birodalmi törvény); meghozatott azután 1892-ben a bortörvény, 1897-ben a margarin-törvény, 1898-ban a saccharintörvény és legújabbban a minket is oly közelről érdeklő husvizsgálati törvény.

Ezen birodalmi törvényeknek rendeleti végrehajtása az egyes államok kormányaira lett bízva; idevonatkozólag számtalan kormányrendelet bocsátott ki, melyek lényegükben teljesen, kivételökben pedig némi eltéréssel meglehetősen fedik egymást.

Ezzel szemben a birodalmi tanács némely élelmiszerek forgalmának minden országokra kiható egyöntetű szabályozását nem tartotta szükségesnek s az idevonatkozó korlátozó rendelkezések megtételét az egyes államok belátására bízta. Így a sörnek, a mesterségesen előállított ásványvizeknek, a tejnek, kakaónak, kávénak, méznek és gyümölcsnek előállítására nem birodalmilag, de országosan, tehát országoként van szabályozva; ezen áruk forgalmának egyes országokra vonatkozó szabályozása azután vagy az állami, vagy a városi hatóságok ügykörében lett megoldva.

Bajorországban ezen kereskedelemnek lebonyolítása és az élelmiszerek, élvezeti cikkek mesterséges előállítása részben a kormány, részben a városi hatóságok intézkedései által korlátoztatik; a kormány, vagy annak megbízásából a kerületi kormány rendeletek, a városok pedig szabályrendeletekkel intézkednek.

A törvényeket keresztülvívó, vagy azokat pótló intézkedések szigorúak, az elkövetett kihágásokra kirótt büntetések nagyok, de a kibocsátott paragrafusok és intézkedések tömkelegében még mindig elég kibúvót találnak a hamisítók és a rendetlen, tisztatlan kezelési gyárosok és kereskedők.

Ujabbban két nagy élelmiszer-hamisítási per tárgyatartott le az itteni törvényszéknél (Landgericht) és a frankenthali büntető kamaránál; e büntető perek oly élesen világítják meg a lelketlen és rosszakaratu gyárosok és kereskedők, illetve termelők ügyes csalásait, törvénybe ütköző, de azért éveikig megtorolatlanul maradó visszaéléseit, hogy azoknak behatásos ismertetése még magyar szempontból is érdekes és tanulságos.

Herker Mátyas müncheni kolbászgyárosnak nagyforgalmu és jó hírnévű örvendő gyára remcsak egyeseknek, vendéglősöknek, de katonai kantinoknak és a nagy cégeknek is rendes szállítója volt; a jó menüi üzlet 25 éves fennállása alatt egészségügyi kihágásért sohasem volt büntetve. A múlt év augusztus 16-án megtartott szokásos, de rendszerint nagyon lanyhán teljesített hatósági vizsgálat némi rendellenességet, a gyártásnál bizonyos tisztatlanságot derített ki; a további, mostan már nagyon szigorúan keresztülvitt és a multa is kiterjedő vizsgálat azután felszínre hozta mindazon egészségügyi visszaéléseket, melyek a gyárban a tulajdonos tudtával,

sőt rendeletére évek óta rendszeresen és állandóan folytatva lettek.

A törvényszéki tárgyalás alatt azután kintűnt, hogy Herker gyárában a gyártáshoz szükséges eszközök piszkosak, a feldolgozott anyagok romlottak, a piacra hozott áruk az egészségre nézve ártalmasak voltak. A kolbász végeket, a megromlott husmaradványokat, a sertésbeleket, a gyomrot stb. ismételt feldolgozták a kolbászokba; ezen visszaélések nemcsak egyes esetekben fordultak elő, de azok kisebb-nagyobb mértékben éveken át megisméltődtek, sőt állandóan meg is honosodtak.

A törvényszék a vádlottat, a közönség félrevezetését célzó élelmiszer és élvezeti cikkeknek utánzásáért és hamisításáért a Nahrungsmittelgesetz 10. §-nak 1-ső bekezdése értelmében 14 napi elzárásra, 1000 márka pénzbírságra és az ítélet hírlapi közzétételére ítélte.

Meg kell még jegyeznem, hogy ezen ítéletet, mely a gyárosnak egész jövőjét visszavonhatatlanul tönkretette, a közvélemény még mindig enyhének, túlságosan elnézőnek találta, emellett pedig folyton és joggal követeli a szigorubb hatósági ellenőrzést.

A közvélemény ezen szigorító eljárást követelő megnyilatkozása annál is inkább indokolt, mert Németországban s így Bajorországban is, a kolbász gyártása — nem úgy, mint nálunk Magyarországon — kézzel, de rendszerint motorerővel hajtott gépekkel, tehát gyárilag történik; a használatban levő gépek minden anyagot, egy a jót, mint az egészségre káros alkatrészeket teljesen összevágják, összemorzsolják s így a fő teléket egy fölismerhetetlen gyurmává dagasztják össze. Az így gyártott kolbász a fogyasztó által éppenséggel nem, a hatóság által pedig csak nehezen ellenőrizhető.

Még nagyobb port vert fel Sartorius birodalmi képviselőnek, szőlőbirtokosnak és bornagykereskedőnek hamisítási pere.

A frankenthali törvényszék előtt folyó vizsgálat kiderítette, hogy Sartorius borkereskedő 1890-től 1905-ig, tehát 15 évig, következetesen, szándékosan és iparszerűleg, törvényileg tiltott módon borokat gyártott és hamisított s az így előállított árut azután a közönség félrevezetését célzóva „bor” elnevezése alatt hozta piacra.

Az ügyészség vádja szerint a hamisítás a következő törvénybe ütköző módon hajtott végre:

Vádlott a bort vizenyős oldatban levő cukorpótlékkal állította elő, mely eljárásnál a 60 százalékgig menő pótlék nemcsak a bor minősége javítására, de a mennyiség tetemes szaporítására is szolgált; az így cukrozott bor minőségénél és összeállításánál, részben pedig ásványi alkatrészeinél és kivonatanyagainál fogva minőségileg jóval elmarad a haardt szőlővidék — melynek jegyét ezen gyártmány viseli — cukrozott borainak rendes állagaitól (1892-ik évi bortörvény 3-ik §-a 4-ik szakaszának második része);

vádlott cukros vizet öntve a sajátolalan szőlőre, állította elő a bort (az 1892-ik évi német bortörvény 4-ik §-nak 1-ső pontja).

Vádlott bort gyártott savanyokkal, különösen borkósavanyokkal, mint Salvia sclariával, muskattellával, baraczk, őszibaraczk, ananász, koriander, rezeda, málna stb. izzel, kénvizzel, kettős kén-savamszettel stb. (az 1892. évi német bortörvény 4. §-ának 4. pontja);

vádlott a bort vízzel vegyítette és a bor cukrozásához a musbach undorikeltő, egészségtelen vizet használta.

A több napot igénybe vevő törvényszéki tárgyalás ezen vádindítványra támaszkodva, kihallgatta a nagy számban megidézt és megjelent tanukat, kikérdezte a pro és kontra javaslataiba hozott szakértőket s végül múlt év december 30-án meghozta az alábbi ítéletet: Sartorius a már

idézett bor törvénynek márká pénz a lefoglalt Sartorius félrevezető aránylag nem képez az erkölcs lehetetlens mindenese nagy vissz ügyes vé ravaszul k kijátszó m rástól, de nak, mint teljes elve

E két h a még jó nál és bor len, könny hatóságok nek bizony határozották

Igy Mün elejen hat szerek h egy új szá delet elke vezetőjét, zetet már egyes bizo végén azu fórumhoz, szigorubb hagyása sz mertetni. I új szabály állami ható rendeletek élveztet c megnebezi királyi k-r gebbi 190 f. évi janu egészítette

A rendő hogy a sz helyezzene áru előzet sára szolg Ezen helyi kell lenniü kére fester és leveztő lan anyag

az üzemi a ruházata mosására is ben állandó

a belek, h töltéshez h kimosandó minden m tendők, nek repedésekben ;

a levágo nál különö különös

hogy a mé lott husfél értelmében megromlott nak, a bele neki része a nyilván a fenn elő lítani.

Ezen ren hivatalokra állatorvosok

A szárított sertésstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb

trágyanem.

Allami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fanyós eredményt hozott.

Arájméltal, felvilágosítással, előismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál.

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 21. szám.

idézett bortörvénybe és az 1879-iki élelmiszer-törvénynek 10. §-ába ütköző kihágásért 3000 márká pénzbürtóba marasztaltatik el, egyúttal a lefoglalt bornak megsemmisítése is elrendeltetik.

Sartorius éveken keresztül folytatta a közönség félrevezetésére irányuló visszaéléseit s így az aránylag enyhe, csak pénzbürtóból álló büntetés nem képezi a megérdemelt megtorlást; másrészt az erkölcsi és az üzlet tovább folytatásának lehetetlenségében gyökeredző anyagi veszteség mindenestre ellensúlyozza a bíróságnak itten nagy visszatetszést keltő elnéző felfogását; az ügyes védelem, de magának a hamisításnak ravaszul kieszt s a törvény szakaszait ügyesen kijátszó módja megmentette a vádlottat az elzárástól, de nem mentette meg a bizalmi állásoknak, mint a birodalmi képviselőségnek szégyenfeljes elvesztésétől.

E két hamisítási per oly élesen világítja meg a még jó hírnévvel bíró nagyforgalmu gyáraknál és borkereskedőknél is fellelhető lelkiismeretlen, könnyelmű, haszonleső kezelést, hogy a hatóságok saját hatáskörükben az eddigi elégtelennek bizonyult intézkedések megszigorítását határozták el.

Igy München városának a tanácsa még az év elején határozatilag kimondta, hogy az élelmiszerek hamisításának szigorubb megtorlására egy új szabályrendeletet készít; e szabályrendelet elkészítésével az élelmiszer-osztályának vezetőjét, Beckh Waltert bizta meg, aki a tervezetet már el is készítette. A tervezet mostan az egyes bizottságok előtt van, körülbelül április végén azután be lesz nyújtva az utolsó városi fórumhoz, a tanácshoz. Az új, a réginél jóval szigorubb rendeletet, melyhez a kormány jóváhagyása szükséges, május havában fogom ösmertetni. De nemcsak a főváros rendelte el az új szabályrendeletnek elkészítését, hanem az állami hatóságok is bocsátottak ki újabb keletti rendeleteket, melyekkel az élelmiszerekkel és élvezeti cikkekkel való tisztességtelen forgalmat megnehezítik. Így a felsőpfalzi és regensburgi királyi kerületi kormány belügyi osztálya a régebbi 1903-ik év április 4-én kelt rendeletét f. évi január 3-án kelt rendőri intézkedésével egészítette ki:

A rendőri hatóságok utasítva lesznek arra, hogy a szokásos vizsgálatoknál különös súlyt helyezzenek a vágóhidak, mészárszékek, kolbásztáru üzletek és a hus- és kolbászfélék előállítására szolgáló gyárhelyiségek tisztántartására. Ezen helyiségeknek szellőseknek, világosaknak kell lenniök; a falak fehérra, vagy világos szürkére festendők; a minden oldalról menedékes és levezető csatornával ellátott padlatok vízhatlan anyagból készitendők;

az üzemben alkalmazott személyek nemcsak a ruházat tisztántartására, de a kezek gyakori mosására is kötelezendők; épp ezért a helyiségekben állandóan tiszta és friss víz tartandó;

a belek, hólyagok, gyomrok, melyek a kolbásztöltéshez használatnak, tiszta vízben alaposan kimosandók; a használatban levő akasztók simán, minden mélyedéstől, bevágástól menten készitendők, nehogy a húscafatok, vér vagy zsír a repedésekben összegyűlve, rothadásnak induljon;

a levágott állatok vagy husdarabok szállításánál különösen ügyelni kell a tisztaságra;

különös figyelem fordítandó továbbá arra, hogy a mészárszékek undort gerjesztő, megromlott húsféléket ne áruljanak; az idézett rendelet értelmében a kolbászgártásból ki van tiltva a megromlott szagos husnak, a régi állott kolbásznak, a beleknek, gyomornak, a külső és belső nemi részeknek feldolgozása;

a nyilvános és községi vágóhidakból különben a fenn elősorolt testrészeket nem szabad elszállítani.

Ezen rendelet végrehajtása a királyi járási hivatalokra, a helyi rendőri közegekre és az állatorvosokra bízatik.

Az oberpfalzi és regensburgi kerületi kormány május 1-én kezdődő hatályúval még a következő rendeletet fogja életbeléptetni:

telt vagy üres söröshordóknak raktározása csak teljesen tiszta, minden piszoktól ment helyen engedtetik meg;

az egészségre nézve ártalmas anyagokkali inficiálás veszélyének kitétt edényekbe, burkolatokba élelmiszereket, ételféléket és italokat csomagolni, eltenni vagy feldolgozni nem szabad; hus, kolbászfélék, vaj, zsír, sajt, valamint nedves, zsiros élelmiszerek forgalomba hozásánál csomagolásra, vagy mérlegelésre csak egészen tiszta, minden írás és nyomtatás nélküli papírt szabad felhasználni.

Bernát István dr. az Akadémia levelező tagja.

Lapunk előző számában egy rövidke hírből jelentettük, hogy a „Magyar Tudományos Akadémia” Bernát István dr.-t, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját, lapunknak fennállása óta kitűnő munkatársát, — mult heti nagygyűlésén levelező tagjává választotta.

E rövid híradás után jóleső kötelességet teljesítünk, midőn a kitüntetés alkalmával egyúttal beszámolunk Bernát István dr. munkásságáról.

A Magyar Tudományos Akadémia a társadalomtudomány terén kifejtett működéséért vá-

Bernát István dr.

lasztotta Bernátot tagjai sorába, mely téren határozottan korszakalkotó munkásságot fejtett ki az utóbbi 25 év alatt Bernát István dr. Hogy valóban megértjük e kitüntetés, ismernünk kell e nemes küzdelmekben és sikerekben is gazdag életfolyást. Bernát István munkái számára nézve is egy kis könyvtárt tesznek ki, értékük pedig igen nagy. Évszámok szerint sorrendben így következnek önálló művei: 1882. Lombard Street, az angol pénzpiac leírása. Bagehot után angolból, 1884. Buzánk és lisztünk kivitele. 1885. Birtokjog és birtokviszonyok Nagybritanniában és Írországban. Jelentés a földművelési miniszterhez a Nagybritanniában és az északamerikai Egyesült Államokban tett utról. 1886. Észak-Amerika, közgazdasági és társadalmi vázlatok, a Magyar Tudományos Akadémia kiadása. Franciaország mezőgazdasága a nagy forradalom óta. 1888. A vagyon-

megosztás az újabb magyar társadalomban. 1889. Vasárnapi munkaszünet. 1891. A szövetkezés jövőjéről. Gazdasági szövetkezés hazánkban. Segíts magadon és isten is megsegít! A rochdali becsületes takácsok története és sikerei. 1892. Iparosaink szövetkezése. A takarékosság örömei. Nyolczórai munkaidő. Az iparostanoczk-iskolák állapotáról szóló jelentése a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. 1893. Kisiparunk jövőjéről. A szövetkezeti törvény reformja. 1894. Változások küszöbén. Szociálpolitikai tanulmány. (Egy év alatt 2 kiadás.) 1896. A buza ára, az árcsökkenés igazi okai és az orvoslás módja. 1895. A kisiparról. A zálogba tett Magyarországnak. (Magyar és német nyelven.) Az árak hanyatlása és a szövetkezés. (Következő évben francia és német nyelven is megjelent.) 1896. Buza és papiroshuza. A magyar agrártörekvések célja és jogosultsága. 1898. Die ungarische Agrarbewegung. 1901. A római latifundiumok. 1902. Osztrák agráriusok. A kisbirtok hitele. A magyar szövetkezeti mozgalom multja és jelene. (Megjelent az 1902. évi Manchesterben tartott nemzetközi szövetkezeti kongresszus kiadványában angol nyelven.) 1903. Az agrártörekvések jövője. Agrárpolitika. 1904. A magyar demokrácia. 1905. A magyar földtehermentesítés.

Szerkesztette a „Szövetkezés” című gazdasági és szociálpolitikai folyóiratot 1890. évtől. (16 kötet.) A „Hazánk” című napilapot 1894-ben. A „Magyar Gazdák Szemléjét” a Magyar Gazdaszövetség folyóiratát 1895—1906 ig 1889. év óta munkatársa a „Budapesti Hírlap”-nak. 1880-tól 1885 ig munkatársa volt a „Magyar Föld”-nek és a „Nemzetgazdasági Szemlé”-nek.

Bernát István irodalmi munkássága három főirányban terjedt. Gazdasági, ipari és szövetkezeti. Az 1895. évi gazdakongresszus alkotta meg 1896. évben a Gazdaszövetséget és egy szerszint létre kelt a Magyar Gazdák Szemléje is, melynek kezdetben Bernát István mint ügyvezető mindenek, szerkesztő, iktató, pénztáros stb. volt és csak 1902. évben választották igazgatóvá.

Mint a Gazdaszövetség ügyeinek vezetője résztvett a szegedi, kassai, pozsonyi gazdakongresszusok rendezésében és vezető szerep jutott neki többrendbeli vidéki agrárgyűlésen. Ahol gazdasági szociális előadások történtek az országban, ott láttuk mindenütt Bernát Istvánt, mint előadót, mert hathatós munkássága nemcsak tollal, hanem a szó vonzó hevével is közreműködött a gazdatársadalom és a szövetkezeti ügy előbbrevitelénél.

Evek óta alelnöke az OMGE. Irodalmi szakosztályának, igazgatósági tagja az Országos Központi Hitelszövetkezetnek, a Hangyának és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének.

Ily óriás munka után valóban megérdemelte Bernát István az Akadémia kitüntetését. Bár az ő munkásságának mérlegét az adja meg, hogy műveivel az újjalakulásra, gazdatársadalmunk átférfalására gyakorlatilag is hatott, mégis az ország legelső tudományos társaságának elismerése kiegészíti Bernát működésének jutalomkoszoruját, de legelső sorban is buzdítólag hat az érdem ilyen nagyszabásu jutalmazása arra, hogy e javakorában, teljes férfierejében levő gazdasági író tudósunk tevékenységét tovább fokozza.

Annál több reményünk lehet erre azon tapasztalat folytán, hogy éppen néhány hónap előtt jelent meg legnagyobb munkája, „A magyar földtehermentesítés”, mely alkalomból valóságos ünnepelték a jeles közgazdasági író

"Globe" Separator

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket készítő- és turbina-hajtásra, ugyisint mindenemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. ker., Jász-utca 7. szám.

»»»»»»»»» Különlegesség: «««««««««

„Svéd Globe Separator” Vajkivitel! Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját és túrót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb áron veszünk át.

»» Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve. ««

a magyar gazdák és ez az ünnepség egy nagy-szabású bankett keretében folyt le, hol az ország legelőkelőbb gazdái melegen üdvözölték az ünnepelt szerzőt.

Magunk részéről is elküldjük e pár sorban a szíves üdvözlő Bernát Istvánnak, a „Köztelek” bölcsőjétől kezdve kedvelt munkatársának és azt az óhajunkat is hozzácsatoljuk a szíves üdvözlőhöz, hogy mentől gyakrabban lássuk ezután is lapunk hasábjain.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	565
Nemzeti mozgalmak	565
Élelmiszerek hamisítása Bajorországban	572
Bernát István dr. az „Akadémia levelező tagja”	573
Üzenet.	
A lófogatós és harmados tengerimivelés	566
Állattenyésztés.	
Köztenyésztésünk irányítása	567
Irodalom.	569
Levelezvény.	570
Vegyesek.	574
A Gazdák Biztosító Szövetkezete. — A gőzszántás terjedése. — Szakülés az állatorvosi főiskolán. — A szociálisták ezidei haditerve. — A XXXII-ik luxuslövásár eredménye. — Méhészeti előadások. — Az „Országos Gépész- és Művezető-egyesület és Nyugdíjintézet”. — Szőlő-gazdák közgyűlése. — Tejmunkásképző-tanfolyam. — Kenderkikészítő iskola. — Tengeri vetőmagkiosztás	
Értesítések, közértesítések	575
Szerkesztői hírek	578

A Gazdák Biztosító Szövetkezete Zselénski Róbert gróf elnöke alatt ma tartotta V-ik rendezévi közgyűlését. Megállapítván a közgyűlés határozatképessége, az elnök meleg szavakkal emlékezik meg a szövetkezet elhunyt igazgatóságai tagjairól, Széchenyi Imre grófról, kiemelve annak országlánrszét az alakulásnál, Braunecker Lamoral báró és Heinrich Béláról, kiknek emlékezetét a közgyűlés jegyzőkönyvében örökíti meg. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését, melyet Nérey Ödön vezérigazgató terjesztett elő, a közgyűlés tudomásul vette.

Ezerint a szövetkezet elemi osztályainak (tűz- és jégkárbiztosítás) mérlegszámlája a szabályszerűen tartalékba helyezett összegeken kívül 61,730 korona 60 fillér felesleggel zárult, amellyel, hogy ezen elemi ágazatokban az 1905. évben már az összes üzletfejlesztési költségeket leirathatta. Örvedetes tudomásul szolgált, hogy a szövetkezet az 1905. évben tartalékjait 45,966 korona 68 fillérrel gyarapíthatta, mely összeggel együtt ezen ágazatokban a szövetkezet tartalékai 276,424 kor. 84 fillérrel emelkedtek a díj- és kártartalékokon kívül. Az elemi osztályok forgalma állandó emelkedést mutat s így díjbevételekben az 1905. évben befolyt a tűz-osztálynál 753,131 korona 7 fillér, a jégosztálynál 525,481 korona 76 fillér, mely az 1905. évi díjbevételekkel együtt a szövetkezetnél biztosított értékek összege elérte a tűzüzletben a 255,153,203 K.-át, jégüzletben pedig 19,333,176 koronát. Az elmúlt üzletévben kifizetett a szövetkezet tüzkárokért 552,719 korona 71 fillért, a jégkárokért pedig 239,912 korona 28 fillér kártérítést. Az életosztály az elmúlt üzletévvel még csak harmadik évét zárta le s a szövetkezet ezen legifjabb üzletága, dacára, hogy még a megszervezésére és megalapítására for-

ditott szervezési és üzletszerzési költségek terhelik, már is jelentékeny eredményeket ért el, úgy, hogy az 1905. év zártával már 1230 kötvényt tartott érvényben 3,406,400 korona tőkével, mely az előző évhez képest 1,208,500 korona biztosított tőkeemelkedést tüntet föl. Az igazgatóságából az 1905. év zártával kilépő tagok helyébe Emőd József, Esterházy Miklós herceg, Károlyi Sándor gróf, Rubinek Gyula, Várady L. Árpád dr., Széchenyi Viktor gróf, Bernát István dr., a felügyelőbizottságba Balogh Elemér, Szilassy Zoltán, az OMGE. képviselőjében, választották meg. Végül köszönetet mondott a közgyűlés a szövetkezet ügyvezetőinek: Nérey Ödön és Láng József vezérigazgatóknak a szövetkezet terjesztésének körültekintő vezetéséért.

A gőzszántás terjedése. A Bars megyei Gazdasági Egyesület, mely az első gőzeke-szövetkezetet létesítette, legújabbán elhatározta, hogy a megye aranyosmaróthi járásában szintén szervez gőzeke-szövetkezetet. A szükséges előmunkákátok végzésére Dus Jenő alelnököt kérte fel az egyesület.

Szakülés az állatorvosi főiskolán. A M. Országos Állatorvos Egyesület április hó 3-án, kedden délután 6 órakor a m. kir. állatorvosi főiskola élettani tantermében tartja meg XXXVII. szakülését, amelyen Morvay Gyula: A huspárlásról és Szidon Gyula: A hullamegsemmisítés módjai és a hullafeldolgozó készülékekről tartanak előadást.

A szociálisták ezidei haditerve. A szociálista központ Somogy megye tabi járását szemelte ki a megszállásra, mert ezen járásban van aránylag legtöbb papi nagybirtok, lévén itt a veszprémi püspökségnek, káptalanoknak, piaristáknak, tibanyi apátságoknak nagykiterjedésű birtokai, melyek körülbelül 36,000 kat. holdat tesznek ki. A népben már is annyira felébredtették a papgyűlöletet, hogy szemében valóságosan piros posztó a raverenda. A szociálista vigéczek arra akarják rávenni a népet, hogy maguk se dolgozzanak, de másokat se engedjenek dolgozni, mert így azután kénytelenek lesznek a papok, birtokaikat parcellázva a népnek kiosztani. Tény az, hogy ezidőszentig nagy a szélsőség, félsz azonban, hogy ez a bekövetkező nagy viharban lesz az előjele. Daczára, hogy a munkaadók a lehető legkiméletesebben s mondhatni előékenyen bannak a cseléd- és munkásnéppel, hozzá még a legnagyobb mértékben elnézők is, mégis mindegyik arcáról le lehet olvasni az elégedetlenséget, amely a legcsekélyebb provokálásra is kitör és fenyegető állást vesz. Valóban rendkívül nagy tapintatosságra van szükség, hogy a szenvedélyek féken tarthatók legyenek. Távolról sem olyan veszedelmes az állapot a világi nagybirtokokon, mint a papi birtokokon, mert mindig csak azt hajtogatják, hogy ezeknek se feleségük, se gyerekek, minek ezeknek az a nagy gazdaság, mikor nem is dolgoznak. Súlyos feladat előtt állanak a papi birtokok gazdatisztsíjéi, helyzetük éppenséggel nem irigvlendő.

A XXXII-ik luxuslövásár eredménye. A budapesti Tattersallban megtartott XXXII-ik luxuslövásár végeredményei a következők: Bejelentettek 506 drb lovat, ebből tényleg felhajtottak 428 darabot, gazdát cserélt 221 drb vagyis a felhajtott anyag 52%-a. Az eladásból befolyt 272,400 K. vagyis darabonként 1233 K.-án kelt el egy ló átlagban. Számos és igen értékes lovat vittek Németországba és Bukarestbe is vittek 4 drb lovat 6100 K.-ért.

Méhészeti előadások. Az állami méhészeti

vándortanítók folyó évi április hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásukat. 1. Imrey Ferencz első kerületi, székhelye Rákoscaba. 5-én Abonyban, 7-én Újszászon, 8-án Tápiógyörgyén, 9-én Tápiószélen, 10-én Farmoson, 11-én Nagykátán, 12-én Tápiószécsön, 13-án Harasztin, 14-én Soroksáron. 2. Abaffy József második kerületi, székhelye Pápa. 18-án Iváucsán, 19-én Szabolcsan, 20-án Seregélyesen, 21-én Szolgaegyházán, 22-én Sárbogárdon, 23-án Simontornyan, 24-én Pincehelyen, 25-én Szekszárdon. 3. Valló János harmadik kerületi, székhelye Pozsonyligetfalu. 19-én Főréven, 20-án Lamacson, 21-én Dévényujfalun, 23-án Máriavölgyön, 25-én Zohoron, 26-án Szőlőszén, 27-én Ivánkán, 28-án Horvátgurobon, 30-án Modoron az állami tanítóképzőnél. 4. Rózsa János negyedik kerületi, székhelye Sárospatak. 17-én Bánócson, 18-án Vásárházyán, 19-én Tusa-Ujfalun, 20-án Tusán, 21-én Legénye-Mihályin, 22-én Nagy-Kázméron, 24-én Diósgyőrön, 25-én Bábonyon, 26-án Várbon, 27-én Kondón, 28-án Alaoskán. 5. Forgách Lajos ötödik kerületi, székhelye Arad. 18-án Kavnán, 20-án Mátészalkán, 21-én Nagycseden, 23-án Cserepeskenézen, 24-én Nyírmaddán, 25-én Karáson, 26-án Nyírbaktán. 6. Tóth János hatodik kerületi, székhelye Nagynyed. 17-én Marosszentkirályon, 18-án Tövisen, 19-én Mihályfalván, 20-án Tótfaludon. 21-én Alsó-Maros-Váralján, 23-án és 24-én Déván a tanítóképzőnél, 25-én Karánsebesen a tanítóképzőnél, 26-án Szankuton, 27-én Lugoson a földmivesséknél. 7. Nagy János hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár. 18-án Kolozskarán, 19-én Patásban, 20-21-én Székesen, 22-én Jobbágytelkén, 23-án Oláhteleken, 24-én délelőtt Gernyeszegen, délután Sárpatakon, 25-26-án Görgényzentimrén, 27-én Szabédon. 28-án a szabédi erdőszeti kisérleti telepen. 8. Kúszey Ede nyolcadik kerületi, székhelye Temesvár. 17-én Szentandrásan, 18-án Merczfalván, 19-én Orcozfalván, 20-án Vingán, 21-én Németságon, 23-án a vadászerdői erdőéri szakiskolánál.

Az „Országos Gépész- és Művezető-Egyesület és Nyugdíjintézet” 21 éve humanus és hazafias szellemben hivatásának magasztalára törekszik, mely czélt úgy véli csak elérhetőnek, hogy az arra éppen hivatottakat a saját jól felgottott érdekében ezen nemes ügy támogatására ismételtten kéri, mely támogatást hosszasan időközön keresztül — sajnos — nélkülöznie kellett. Ezen hivatottak alatt értjük a t. gyár- és géptulajdonos urakat, kik gépész, művezető és műszaki tisztviselőket ahelyett, hogy teljeszen díjtalanul az egyesületünk utján szereznék be — kufarkodó helyszerezőkhez és ügynökeikhez fordulnak, kikkel szemben sem a munkaadónak, sem pedig az alkalmazottnak az érdekei nincsenek kellőképpen megvédve, s az egyesület sinos így azon helyzetben hogy alapszabály szerinti humanus céljainak teljes mértékben megfeleljen, illetőleg, hogy az állásnélküli tagjait elhelyezze s támogassa. Kérjük tehát a t. gyár- és géptulajdonos urakat, hogy forduljanak bizalommal egyetünk titkárságához (Bpest, IX., Ferencz-körút 40. sz.) hol mindég rendelkezésre állanak, illetőleg előjegyzésben vannak bármily femipari szakhoz tartozó szakképzett gépészek, művezetők és műszaki hivatalnokok. Hivatalos órák hétköznapokon este 6-8-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig d. u. 3-5-ig tartatnak s úgy szóbeli, mint írásbeli felvilágosítással készséggel szolgálnak a titkárság.

Szőlősgazdák közgyűlése Budapesten, márczius 31-én délelőtt 10 órakor a „Köztelek” üléstermében lesz. Az alapszabályszerű választások és ügyek elintézésén kívül két érdekes előadás is lesz a közgyűlésen és pedig: „a természetes és műborok közötti különbségről”, tartja: Kosinszky Viktor, a csálai és baraczkai állami szőlőtelepek igazgatója; másodsor „a borügynöki visszaélésekről”, ismerteti: Ballay Jenő, a MSzOE. titkárja.

Tengeri Gazdasági Körök közvető nagot.

Ki akar kölcsönt ak Kibirtokos Budapest. Az intézet kölcsönöket kibirtokos 300 koroná fizet tartoz vel segítse intézet a k minden a nők a föld évi törleszt pontosan mondhatja, egészben, nélkül vissz és 4 1/2%-os százalékos levonás né esoknál az kezik. Az vesen ad f

A Triest raziom Gen 74-ik közgyű

december 77 az év folya fillért rugt 18.739,255 fillérre emel A tüzibizt elleni és tük korona bizt fillér volt, m sitásra fordí korona 37 f rona 40 fill jövö évre v díjköltsérvé

szállít 3.833,502 k levonása ut Károkt fillért folyó teljesített k fejében 827 téyes össze A nyeresé korona 73 alapszabály koronát tes alakított tar tartalékkal kedett, tov kétes köve lényvi ingat 1.471,110 k a rendelt kamatlab e

A társas rangu értél folytán 247 rona 64 f vannak elb 1. Ingatlan 2. Elebtizt kölcsön 3. Letétem adott k 4. Értékpa 5. Tárzav 6. A részv levele 7. Bankok követel zet köv telésin

Ezen és kekre esik

Külföldi anyagi, olcsó árak, pontos kiszámlálás.

GŐZEKE-alkat- részek

Szilági és Diskant gépgyára, Miskolcz.

Használt tej- és vajgazdasági gépek jó karban és olcsón eladók.

Egyedüli magyar gyár gőzeke-részletek készítésére berendezve.

mindenféle gőzekékhöz mint ekevasak, kormányok, fémtollatnyak, dugattyúk, acél és fémtölvények, eke- és gőzgéprészletek, gőzeke-sodronykőtelek.

Mindenféle gyártmányú Sack-eké részletek, vetőgéprészletek; locomobilok, cséplőgépek javítását, tüszekrényeket, kazánkovács-munkálatokat, olcsón készít és szállít

Szilági és Diskant gépgyára, Miskolcz.

Használt tej- és vajgazdasági gépek jó karban és olcsón eladók.

Egyedüli magyar gyár gőzeke-részletek készítésére berendezve.

Tengeri vetőmagkiosztás. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a kötelekbe tartozó gazdakörök közt 150 holdra való nemesített tengeri vetőmagot osztott ki.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főzélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40, 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4°/_o-os és 4¹/₂^o/_o-os záloglevél kölcsönöket ad s a 4¹/₂ százalékos kölcsönök egyik módjátát minden levonás nélkül készpénzben fizeti ki. *Parcellázásoknál* az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

A Triesti Általános Biztosító Társaság (Associazione Generali) folyó évi márczius hó 17-én tartott 74-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1905. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1905. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 771.879,007 korona és 54 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 35.489,533 korona és 24 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtaraléka 18.739,255 korona 97 fillérrel 209.076,662 korona 98 fillérre emelkedett.

A tüzbiztosítási ágban, beleértve a betöréses-lopás elleni és tükörüvegbiztosítást, a díjbevétel 14.429.413,117 korona biztosítási összeg után 23.671,911 korona 75 fillér volt, miből 8.903,497 korona 38 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 14.768,414 korona 37 fillérre rugott, mely összegből 10.464,043 korona 40 fillér mint díjtaralék minden teherrel menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 94.687,902 korona 86 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 3.833,502 korona 39 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.552,290 korona 37 fillérre rugott.

Károkkért a társaság 1905-ben 30.285,711 korona 02 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kifizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 827.976,227 korona és 40 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 26.999,096 korona 73 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség-tartalék, mely 5.250,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamigadozására alakított tartalék, mely a 3.729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 19.206,875 korona 73 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 180,000 koronára rugó kates követelések tartaléka és a 911,110 korona 50 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezekon kívül fennáll még egy 1.471,110 korona 50 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 247.497,914 korona 42 fillérről 270.052,078 koronára 64 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 43.258,594 K. 47 f
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 21.221,765 „ 52 „
3. Letétmenyezett értékpapírokra adott kölcsönök 1.354,419 „ — „
4. Értékpapírok 185.300,903 „ 34 „
5. Tárczaváltók 707,151 „ 55 „
6. A részvényesek biztosított adósevelei 7.350,000 „ — „
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 10.859,244 „ 76 „

Összesen 270.052,078 K. 64 f
Ezen értékekből 58-5 millió korona magyar értékekre esik

Oberndorfi répmag Teleki Arvéd gróf uradalmában posta: Koncza.

A modern gazdaság sulypontja a tejjgazdaságban rejlik. A tej feldolgozását minden számitó gazdának szem előtt kell tartania. Jól jövedelmező tejjgazdaság kiváló és elismert modern gépek nélkül nem képzelhető el.

A *Baltik Separator* a modern separator-technika legnagyobb vívmánya. Hirdetését olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Nyíltér.

„ Szuperfoszfátot „

Stassfurti kainitot

Stassfurti káilitrágyasót

40% káilitartalommal, továbbá

»»» mindennemű egyéb «««

MŰTRÁGYAFÉLÉT

»»»»» azonkívül «««««

„ Rézgáliczot „

(98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kőszén és vegyi ipar részv.-társ.

= BUDAPEST =

V. KER., FÜRDŐ-UTCZA 8. SZ.

1905. évi forgalom: 25,000 bál.

Felhívjuk a t. sz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI GYAPJU-AUKCZIÓKRA

melyek minden év folyamán két sorozatban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverési vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vevőjének tetszőleges díjkezdményben, valamint legyőzött raktározásában részvesztnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál.

HELLER M. S. TÁRSA

GYAPJÁRVERÉSI VALLALAT

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS!

Alulírott elmulaszthatlan kötelességet teljesítetek akkor, a mikor e helyen nyilvánosan is hálás köszönetet mondok a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének” (Budapest, VIII., Baross-utca 10.) azért a szinte páratlanul álló előzékenységet, melylyel boldogult emlékü Ekker Pál, volt fehéregyházi plébános ur aig fel év óta fennálló 15.000 koronás életbiztosítási kötvények értékét a legkulánsabban sziveskedett kiutalványozni, dacára annak, hogy az összeg kifizetését a a boldogultnak a biztosítási ajánlatban foglalt téves korbeállítás miatt megnehezíthette volna.

KISMARTON, 1906 márczius hó 17-én.

KRITSCH FERENCZ

kismartonhegyi vendéglő és háztulajdonos

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi czég jelentése.)

Napijelentés a gabonátözsderől.

1906. márczius 30.

A mai készbuza-üzlet nyugodt hangulatnál változatlan irányzatú volt. Összesen körülbelül 12,000 mm. készbuza kelt el tartott árnakál.

Rozs csendes, helybeni egyenértékre 13:25—13:35 K-t fizettek.

Takarmányárpa tartott, helybeni egyenértékre 14:00—15— K-ig jegyez.

Zab változatlan, helyben 14:30—15— K-ig helyezhető el.

Tengeri változatlan, azonnali szállításra budapesti egyenértékre 13:55 K-t kérnek.

Mai eladások:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 17 K. 45 f., 100 mm. 79-5 k. 17 K. 65 f., 300 mm. 79 k. 17 K. 65 f., 200 mm. 79-5 k. 17 K. 65 f., 600 mm. 80 k. 17 K. 65 f., 800 mm. 80 k. 17 K. 65 f., 500 mm. 79 k. 17 K. 17 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 70 f.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 78 k. 16 K. 65 f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 17 K. 30 f., 300 mm. 79-5 k. 17 K. 35 f., 200 mm. 78-5 k. 17 K. 20 f., 300 mm. 77-5 k. 16 K. 75 f., 100 mm. 76-5 k. 16 K. 60 f.

Magyar piacok látható gabonakészletei 1906. márczius hó 28.

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
m é t e r m á z s á k b a n					
Arad	84000	1200	800	1600	5400
Baja	5800	3600	1800	4400	3500
Barcs	—	—	—	—	—
Békés-Csaba	—	—	—	—	—
Eszék	350	—	—	480	650
Ersekújvár	2500	1800	1200	300	450
Győr	23500	11800	4000	3500	7500
Kaposvár	—	—	—	—	—
Kassa	25500	3400	3200	2800	600
Kecskemét	—	—	—	—	—
Léva	12400	1750	760	680	520
Losoncz	24000	1800	2500	1200	200
Moson	—	—	—	—	—
Miskolcz	42800	5300	11950	4900	3000
Nagybecskerek	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	28000	1800	8600	1150	840
Nagyszombat	—	—	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyitra	5000	800	1200	500	—
Pancsova	45000	—	—	—	60000
Pápa	4000	4500	500	800	400
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—
Sopron	—	—	—	—	—
Szatmár	10750	1120	2700	3950	7160
Szentés	—	—	—	—	—
Szolnok	13500	300	900	11000	800
Ujrad	16500	800	300	200	1800
Ujvidék	12000	—	6000	6000	16000
Versecz	16000	—	—	1000	28000
Zalaegerszeg	2500	500	600	—	300
Zenta	52000	200	350	4000	6000

„PERFECT”

separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajkőpülő gépek, vajgyuró gépek.

Teljes tejjgazdaságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1906. márczius hó 30-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 140 szekér réti széna, 12 szekér muhar, 24 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 18 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480—640, muhar 600—660, zsupszalma 340—360, alomszalma 260—320, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 540—560, (uj) zabosbukkony 600—660, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 460—480. Összes kocsiszám 206. Összes súly 247,200 kg.

Vetőmagvak olomzárólása.*)

Budapest, 1906. márczius 29.

A budapesti magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1905—1906. idényben, azaz 1905. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket olomzárta:

Olomzárólató fél	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen	M e t e r m á z s a			
					0	1	2	3
Mauthner Ödön, Budapest...	3454	4093	3	7555				
M. Mezőg. Szövetk. Budapest...	2019	2344	333	4696				
Haldek Ignác, Budapest...	1193	641	100	1934				
Szalay Gyula, Budapest...	601	396	46	1043				
Frommer A. H. ut. Budapest...	405	123	—	528				
L. P.** közraktári váll. Budapest...	124	339	13	476				
Kramer Lipót, Budapest...	174	272	—	446				
Beimel és fia, Budapest...	360	57	—	417				
Klein Vilmos örök. Temesvár...	183	62	—	250				
Lamberger Károly, Budapest...	94	61	11	166				
Aradvárn. Gazd. Egy. Arad...	147	5	—	152				
Szemere és György Budapest...	50	79	—	129				
Teleki Arvéd gróf Drassó...	66	52	—	118				
Szavost Emil Budapest...	8	65	—	73				
Funkelstein József, Arad...	59	5	—	64				
Weiner Testvérek, Szombathely...	—	34	—	34				
Fuchs Fülöp, Budapest...	21	—	—	21				
Radwaner J. L., Budapest...	11	—	—	11				
Összesen	8974	8633	506	18113				

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai heréféle magvakat a magvizsgáló állomás nem olomzárja. **) Leszámitoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Az összes magfélékre, de különösen répamagra és fűmagvakra a lefolyt héten is oly tömegesen érkeztek a rendelések, hogy csak nagy ügyvel-bajjal lehetett ezeket oly gyorsan elintézni, mint a rendelők kívánják. Jelenleg már minden haladéktalanul kerül elszállításra. A magüzletnek jelenlegi sajtósága helyzeténél fogva ma még közelítőleg sem lehet következtetést vonni azon szükségletre nézve, mely a legközelebbi időben fog beállni, az azonban biztosra vehető, hogy egyik magfélében sem lesz hiány és a szádek megrendelésének minden tekintetben meg lehet majd felelni. **Lóhere.** (Vöröshermag.) Noha a kereslet némileg gyengült, ez az elsőrendű minőségű árát nem befolyásolta, amennyiben ezek az eddigi színvonalon maradtak. **Luczerna.** A kínálat egyáltalán megszűnt és az irányzat, a még szemelláthatólag beálló nagyobb szükségletre való tekintettel, igen szűk. **Takarmányrépamag.** Mint bevezetőleg említettük, a kereslet igen élénk. Ennek következtében a készletek újlagos kiegészítése vált szükségessé, különösen a főfajokban mint: az eckendorfi, oberndorfi, olajbogyóalakú és vörös Mammuth. **Nyulszapuka.** A múlt heten a piacon teljesen hiányzott, de e hét utolsó napjainkban ismét néhány tétel ékezett. Az árak folyton erősen emelkedtek. **Muharmagban és bukkonyban** alig volt forgalom, ellenben az összes fűmagfélékben oly nagy kereslete volt, hogy Angolországba újabb beszerzés végett kellett folyamodni.

Jegyzések nyersáruért 100 kg.-ként Budapesten koronákban:

Lóhere	prima minőség	114—126
"	elsőverte minőség	108—112
Luczerna	prima minőség	125—132
"	II-od oszt. minőség	118—126
Bukkony		18—20
Muhar		18—20
Baltaczim		30—32
Hámozott baltaczim		68—66

Szecsüzlet.

A szecsüzletben e héten a forgalom csak nyersszecszen volt élénkebb, ellenben finomított szecs csak kisebb tételekben talált vevőre, változatlanul aron ipari finomítottól, v. alamivel olcsóbban mezőgazdasági finomítottól. Elkelt finomított szecs adózva 141—141.50 K., adóztatlanul 42—42.50 K. nagyban. Mezőgazdasági finomított 140 K., adóztatlanul 41 K. ajánlottak ab termelő állomás. Élesztőszesz adózva 141 K., adóztatlanul 42 K. kelt nagyban és 1 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 38 K. kelt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 38 38.50 K. kelt nagyban. Exkontingens szeszben lanyhább a forgalom.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37.50—38 K. Bécs. Kontingens nyersszesz 37.60—37.80 K.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Finomított szesz adózva	141—141.50	
" adóztatlan	42—42.50	
Élesztőszesz adózva	141.25—141.50	
" adóztatlan	42—42.50	
Nyersszesz adózva	138—138.50	
Denaturált szesz	38—38.50	

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Luzsa gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1906. márc. hó 29-én. Netto-árak 100 kg-ként, Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákontul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	26:40	25:40	24:—	23:20	22:40	21:20	19:40	17:60
7 1/2	7 1/4	8	Korpa:		F.	G.		
	15:70	14:90	12:60	Ar korona:	10:20	10:60		
Rozsaszitárak:								
	0	0/I	I	FR	II	II/b	III	IV
K.:	21:40	20:80	20:20	19:60	19:—	17:20	16:80	12:80
RK								
11:—								

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté jelentése. 1906. márczius 30-án.

Az esős időjárás a forgalmat némileg csöndessé alakította. Áraik a hét elejéhez képest nem igen változtak. Vágott baromfi, leölt bárányok állandó jó elhelyezésre találhatnak. Vaj változatlanul szilárd. Bargonnyból a rozsafaj igen keresett, vetési célokra is. Zöldségfélékből csak elsőrendű áru helyezhető el kielégítő módon. Torma igen nehezen értékesíthető. A tojáspiacon a több helyütt bedőlött haza és a kulföld fokozott vételkedve nyomán szilárdulás állott be.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 100—112 kor., eleje 80—90 korona, vidéki borjú bőrbő, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 120—140 K., helybeli borjúhús 130—150 K., sertéshús szalonnával la. 116—128 K., lehozott sertés 120—128 K., szalonna friss 152—160 K., szalonna, sózott 130—136 K., szalonna, füstölt 160—180 K., olvasztani való 128—130 K., háj 152—160 K., sertésszír 142—144 K., mind métermáránsként. Füstölt-hús (vidéki) kg.-ja 1:40—1:80 K., hazai sonka 1:60—1:80 K., szalámi 1:60—1:80 K.

Vad: Öz 0—0—0—, szarvas 0—0—0—, vaddisznó 0—0—0— korona kg.-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 2:40—3:60 K., sőtnei való 3—4—K., kacsa sovány 5—8—K., kacsa hizott 9—10—K., lud, hizott 14—20 K., tyúk 3:60—5—K., pulyka 12—18—K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:60—1:80 korona, hizott rucsa 1:80—2—K., hizott pulyka 1:40—1:80 K., poulard 1:50—2:80 K. drb.-ként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2:40—2:70 K., füstölt (szilárd) 1:80—2:10 K., tehéntúró 24—40 fill.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sarga 4—4:40 kor., róza 5:60—5:80 K., fehér 4—4:20 kor., kivi 6—8 K., sárgarépa 100 köt. 7—8—K., petrezselyem 100 köt. 9—12 K., vöröshagyma II. 4—6 K., fokhagyma 42—48 K. Fejeskáposzta — K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, nyári batul stb.) 60—90, másodrendű 40—50, harmadrendű apró áru 20—30 K., körte elsőrendű 50—70, másodrendű 30—40 K.

Vegyesáruk: Bor és szeszes italok minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 120—140 fill. kg.-ként. Gyümölcsíz 0—0—K. kg.-ként. Gomba száritott 2—2:80 K. — kg.-ként. Szappan, szegedi — fillér kg.-ként.

Tojás: bacsikai 70—72 korona, erdélyi apróbb áru 68—69 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1906. márczius hó 30-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 54 árus 30 drb sertést, — árus 70 drb südőt, 2000 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 500 kg. hajat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtyőt.

Vidékéről és pedig összesen: 74 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 148—152 fillér, südőhús 1 kg. 144—160 fillér, füstölt sertéshús 1 kg. 160—180 fillér, szalonna zsirnak 1 kg. 138—144 fillér, füstölt szalonna 1 kg. 180—200 fillér, háj 1 kg. 148—156 fillér, disznósajt 1 kg. 156—160 fillér, kocsonyahús 1 kg. 70—80 fillér, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillér, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurkal drb —, tőpörtyű 1 kg. — fillér.

Budapesti lóvásár.

1906. márczius 29.

Főlhajtott:	Arak	(drb-kint korona)
Jobb minőségű hátasló	18 drb	280—500
Könnyű kocsiló (jukker)	40 "	300—440
Nehéz kocsiló (hintós)	14 "	380—540
Igás kocsiló (nyugati vér)	50 "	240—400
Ponny	6 "	120—200
Fuvaroslovak	180 drb	128—240
Parasztlovak	400 "	60—200
Alárendelt minőség	94 "	40—70
Összesen	802 drb	

Eladatlan maradt — 446 drb

Irányzat: közepes.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár.

1906. márczius 23.

Főlhajtott:	Arak	(drb-kint korona)
Elsőrendű magyar jármos ökör	14 drb	445—495
Másodrendű " "	20 "	410—410
Tarka fejős tehén	—	—
Tenyészbika	—	—
Összesen	34 drb	

Eladatlan maradt ökör — 8 drb

Irányzat: lanya.

Budapesti juhvásár.

1906. márczius 26.

Irányzat: felhajtás hiányában vásár nem volt.

Budapesti szurómarhavásár.

1906. márczius 29.

Főlhajtott:	Arak	(kilogrammonként 616 súlyban vagy vágósúlyban fillérekben)
	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	291 drb	90—100 kiv. 104
" leszurtt	4 "	100
Magyarországból élő bárány	61 "	15—23
" leszurtt	2234 "	16—18
Ausztriából élő bárány	—	—
" leszurtt	—	—
Ausztriából élő borjú	—	—
" leszurtt	—	—
Összesen	2590 drb	

Eladatlan maradt 19 drb élő borjú, — drb leszurtt borjú, — drb élő bárány, 221 drb leszurtt bárány.

Irányzat: a borjúvásáron lanya, gyengébb minőségben 2—4 fillérel estek, bárányvásár élénk.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1906. márczius 29.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:		
Uj felhajtás	3268 drb	Elsőrendű hizott	178 drb
Mult vásárról visszamaradt	18 "	Másodrendű	2806 "
Veszteglőből szerb	—	Alárendelt minőség	—
Összeg	3281 drb	Növendékmarha	11 "
Eladatlan maradt	17 "	Bivaly	33 "
Származási hely szerint:	Összeg	3281 drb	
Magyar eredeti	2332 drb	Nem szerint:	
Magyar tarka	940 "	Bika	198 drb
Szerbiai marhák	—	Ökör	2481 "
Horvátországi marhák	—	Tehén	657 "
Boszniai marhák	—	Bivaly	—
Összeg	3281 drb	Összeg	3281 drb

Á r a k

(100 kilogr.-kint 616 súlyban; minden levonás nélkül fillérekben)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72 76	64—70	56—62
Tarka hizott ökör	76—82	66—74	54—64
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	62—70	54—62	48—54
Bika	68—76	60—68	52—60
Növendékmarha	—	46—62	—
Bivaly	—	48—55	—

Irányzat: lanya, az árak 2—4 koronával métermáránsként a mult hetéhez hanyatlottak.

A Hecking-féle szárítókészüléken

minden gazdasági termény

repalevelek és más zöldtakarmány, gumós növények, nedves szeletek, gabona stb.,
igen értékes állandó takarmánynyá

készíthető elő. Érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással szolgálunk, ugyszinté a megtekintésre Magyarországon alkalmat adunk.

Minták és adatok rendelkezésre állanak.

Petry & Hecking gépgyára, Dortmund.

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-előzámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítéssel elfogad: Husmúket, fűtött húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

5000 kiló friss, elsőrendű
czukorrépmagot,
5000 kilogramm elsőrendű
takarmányrépmagot

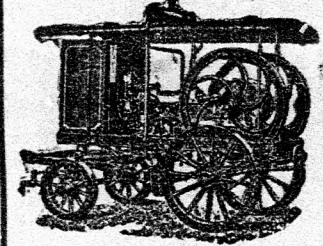
(sárga, eckendorfi henger) ajánl igen olcsón

MÜLLER EDE birtokos

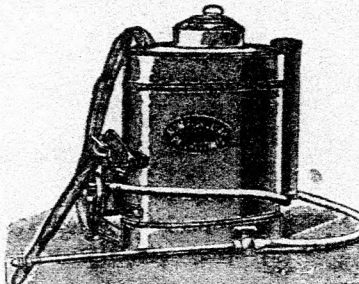
QUEDLINBURG, Németország, Stieg 28.

Magyar motor gyári vállalat **KORANYI és TÁRSA**
BUDAPEST, Aggteleki-u. 2.

Leggazdaságosabb üzemű
Korányi-féle benzín- és nyersolaj.
MOTOROK
Költségtetés díjtalan.

A Non plus ultra szőlő- és gyümölcsfa-permetező
CZIMEG G. szabadalma, a mostani szabadalom-tulajdonosnál:
GUGL RÓBERT-nál, Graz, Jakominiplatz 20 kapható. 5245

Répmag

oberndorfi 48 korona,
székelytengeri legkorábbi,
bőtermő prairie királyné tengeri;
lámpanélküli **költőgép** 125
tyuktojásra ... 96 korona.

Tenyésztojások

gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában, u. p. KONGZA.

Csalamádé

magnak, levéldusságánál fogva kiválóan alkalmas fehér lófogú tengeri, akármilyen mennyiségben kapható 1905. évi termésből, vevő zsákjaiban Hatvan vasuti állomásra szállítva, métermázsánként 7 ft.

Lengyel Jenő

BUDAPEST, IX., Soroksári-utca 11.

Ajánlok tavaszi szállításra koránérő és rendkívül bőtermő

alcsuthi és székelytengerit

à 20 korona métermázsánként Somkerék-Udvarhelyen feladva. Előjegyzések már most elfogadtnak.

Kuhn Menyhért

Sajó-Szent-András, u. p. Somkerék.

A nyögéri uradalom elad
fehér páduai magtengerit

a válogatott csövek közepéről kézzel morzsolva, métermázsánként 20 korona árban, a sárvári vasutállomáshoz szállítva. Zsákok önköltségen számíttatnak. Mult évi termés, Hermann módszere szerint termelve, 2100 kg. kat. holdon.

Megrendelések

Nauratyill Oszkár
intézőhöz Nyögér, Vasmegeye küldendők.

Xerti vetemények szántóföldi termelése

Irta: Grabner Emil.

1 K. 20 f. előleges bekltdése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. IX., Köztelek.

Jönnek a szociálisták.

Feltűnést keltő ropirát, kiadta a Magyar gazdaszöv. 25 fill. bélyegben beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. IX., Köztelek.

Két okleveles, 20 évi gyakorlattal bíró
gazdatiszt,

kik már ugy tulajdon, mint bérbirtokot önállóan kezeltek és jelenleg is nagyobb birtokot önállóan kezelnek,

nagyobb birtokot bérleti rendszer szerint együttesen átvételre keresnek.

A bérleti összeg, valamint a felszerelés értékének megállapodás szerinti kamatát megfizetik, az ezen felüli tisztajövedelemnek bizonyos százalékát fizetésül kérik, kellő biztosíték mellett. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 2653

Előfizetési felhívás!

Husvét előtt meg fog jelenni:

Vissza a faluba

Irta: **JULES MÉLINE**

MÉLINE, az ismert francia államférfi, a ki éveken át, mint földmivelésügyi miniszter, majd mint miniszterelnök, Franciaország kormányzatának élén állott, valóságos gazdasági iskolát alapított s gazdasági politikájának sikereit ma már számszerűen is ki lehet fejezni. Nevezetesen a védvamos-rendszer következményeképpen Franciaország alig több mint másfél évtized alatt évi egy milliárd frank értékkel tudta élelmiszer-termelését fölfokozni, a gazdák hitelügyének kiszolgálására pedig ezeröttszáz hitelszövetkezetből és mezőgazdasági bankból álló nagyszerű hálózatot szerveztek, mely oly alacsony perczent mellett nyújt **személyhitelt** az arra igényt tartó termelőnek, hogy ennél még az ottani takarékpénztárak betéti kamatlába is magasabb. E gyönyörű eredmények szerzője **Jules Méline** tehát joggal tanácsolhatja, hogy **vissza a faluba**. „Mert a föld — írja Méline — az emberiség tápláló dajkája, az összes iparok édesanyja, a melyek visszafordulván hozzá, csak oda térnek meg, a honnan elszármaztak; a föld minden nyomoruságnak megvigasztalója és sohasem engedi éhen veszni azokat, a kik szeretik és biznak benne.”

Az **O. M. G. E.**, valamint a **Magyar Gazdaszövetség tagjai** és a „**Köztelek**“ előfizetői ezen könyvet 5 korona bolti ár helyett **4 korona** kedvezményes előfizetési áron rendelhetik meg.

☛ Sziveskedjen kivágni és levelezőlapra ragasztva beküldeni. ☛

A „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

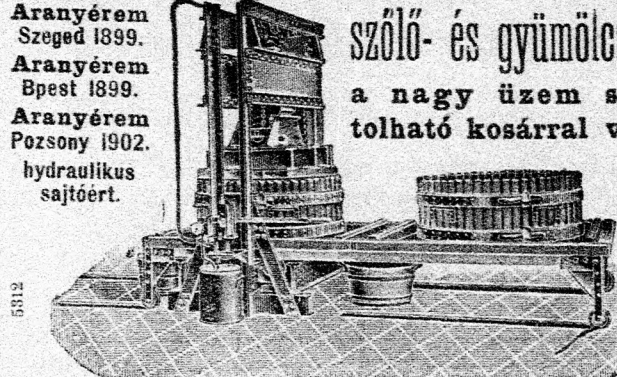
megrendelek és kérem megjelenéskor utánvéttel megküldeni —
árát e sorokkal egyidejűleg postautalvánnyal küldöm: *
1 példány „**Vissza a faluba**“ Irta: Jules Méline.
Kedvezményes ára 4 korona

Pontos cím:

* A nem kívánt törlendő.

Hydraulikus sajtók

Aranyérem
Szeged 1899.
Aranyérem
Bpest 1899.
Aranyérem
Pozsony 1902.
hydraulikus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra
a nagy üzem számára, 2 ki-
tolható kosárral vagy 1 kosárral.

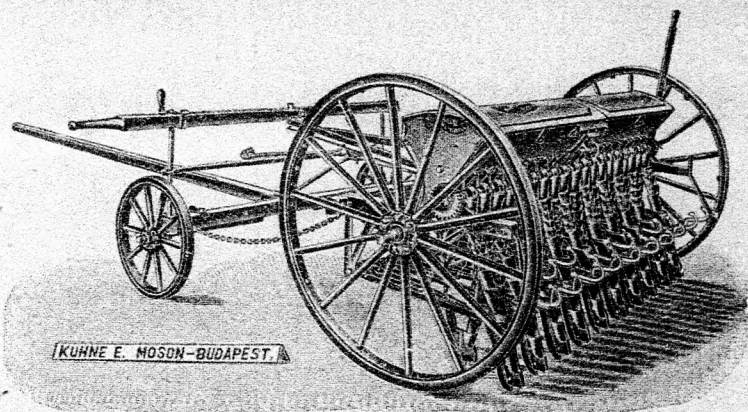
☛ Már igen tete-
mes számban üzembe
helyeztetett. ☛

Gyártanak és szállí-
tanak jótállás mellett
mint különlegességet
a legújabb szerke-
zetben

MAYFARTH PH. és Tsa, Bécs, II.
különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejékorán kéretnek.

34 drb fehér fiatal erős jármos-ökör, melyeknek átlagos súlya 12 mm., 16 drb fiatal tarka jármos ökör, 20 drb beállításra alkalmas 3¹/₂ éves tarka tinó, a melyeknek átlagos súlya 10 mm. a sárafalvai (Torontálm.) bérgazdaságban **eladandó.**

Megkeresések **Löffler Béla** címére küldendők
Sárafalvára (Torontálmegye). 5317

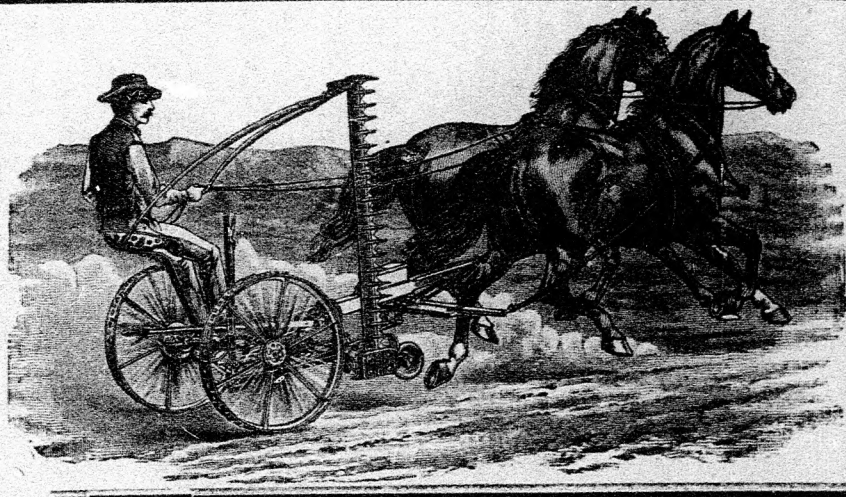

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára

szállít

MOSONI DRILL sorvetőgépeket,
Répavetőgépeket, burgonyamivelőgépeket,
Eredeti 6 soros **Laass répakapákat**,
„**Osborne**“ fűkaszaló- és aratógépeket.

Főraktár: Budapest, IV., Váci-körút 57/a. Fiókraktár: Temesvár, Gazda-udvar.

Feyer tanár

Munkácsy-féle szab.

**folytonégő barnaszén-
tüzelésű töltőkályhái.**

takaréktűzhelyek.

== Bármely hazai szénnel fűthetők. ==
Mindenféle igényeknek megfelelnek.
Nincs többé szükség drága külföldi szenekre.

1904. Földmívelésügyi miniszt. 600 k. első díja.
1904. Veszprémmegyei gazdasági kiállítás **Aranyérem**
1904. Hódmezővásárhelyi gazdasági kiállítás **Elismerő oklevél.**
Mindenféle igényeknek megfelel, készül 22-féle nagyságban
== csempeburkolattal is. ==

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld

Markhót és Lossinszky okl. gépészmérnökök

műszaki irodája, Budapest, V. ker., Lipót-körut 7. sz.

Mezőgazdasági Hitelbank Részvénytársaság
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 5. SZ.

Előnyös feltételek mellett nyújt:

Bérléberuházási
Gazdasági szeszgyári
Függő termelési
Hizlalási
Dohánytermelési
Tejgazdasági
Szőlő és borászati

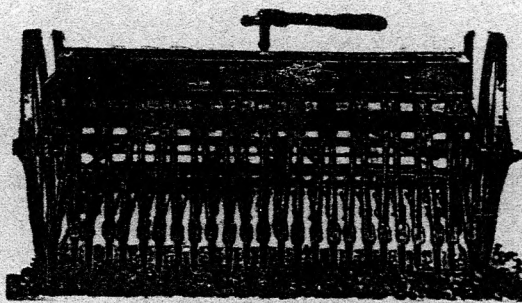
kölcsönöket.

= ELADÓ BIRTOKOK. =

Abauj-Torna m. 6 km. a vasuttól, 1000 m. hold gazdaság, szép urilakkal, felszereléssel 155.000 ft.
Bács-Bodrog m. vasut mentén, 600 m. hold gazdaság és szőlő, tisztalakkal 250.000 ft.
Bars m. 6 km. a vasuttól, 900 m. hold gazdaság, kastély, park stb. 270.000 ft.
Békés m. vasut mentén, 2000 m. hold gazdaság, kastély, park 630.000 ft.
Bihar m. 10 km. a vasuttól, 850 m. hold gazdaság, urilak 175.000 ft.
Borsod m. 12 km. a vasuttól, 1000 m. hold gazdaság és erdő, szép kastély, park, felszereléssel 160.000 ft.
Esztergom m. vasut mentén, 1000 m. hold gazdaság és szőlő, szeszgyár, kastély és park 400.000 ft.
Fejér m. vasut mentén, 1000 m. hold gazdaság és szőlő, urilak a kertben, felszereléssel 275.000 ft.
Gömör m. vasut mentén, 1000 m. hold gazdaság és erdő, kastély, parkkal, felszereléssel 160.000 ft.
Győr m. 8 km. a vasuttól, 2000 m. hold gazdaság, kastélyllyal, parkkal 500.000 ft.
Heves m. vasut mentén 2000 m. hold szántó és rét kastélyllyal, parkkal 600.000 ft.
Hont m. 3 km. vasuttól, 1500 m. hold gazdaság és erdő, urilakkal, felszereléssel 270.000 ft.
Komárom m. 5 km. vasuttól, 1000 m. hold gazdaság, urilakkal 280.000 ft.
Máramaros m. 30 km. vasuttól, 6500 m. hold bükk-, javor- és kőrisfa-erdő, nagy vadászattal 350.000 ft.
Nógrád m. 8 km. vasuttól, 5000 m. hold gazdaság és erdő, szeszgyárral, kastélyllyal, felszereléssel 665.000 ft.
Nyitra m. 6 km. vasuttól, 2000 m. hold gazdaság és erdő, szeszgyár, urilakkal 260.000 ft.
Pest m. 5 km. vasuttól, 550 m. hold gazdaság és szőlő, urilakkal, felszereléssel 145.000 ft.
Sáros m. 15 km. vasuttól, 2000 m. hold gazdaság és erdő, tisztalakkal 110.000 ft.
Szilágy m. vasut mentén, 1300 m. hold gazdaság és szőlő, kastélyllyal 320.000 ft.
Temes m. vasut mentén, 1700 m. hold gazdaság, kastélyllyal 450.000 ft.
Tolna m. 15 km. vasuttól, 800 m. hold gazdaság és szőlő, kastélyllyal 320.000 ft.
Trencsén m. 20 km. vasuttól, 2000 m. hold gazdaság és erdő, gőzfűrészzel 140.000 ft.
Ung m. 20 km. vasuttól, 500 m. hold gazdaság és erdő, kastélyllyal, felszereléssel 45.000 ft.
Veszprém m. 6 km. vasuttól, 1200 m. hold gazdaság és erdő, kastélyllyal 150.000 ft.
Zala m. 6 km. vasuttól, 500 m. hold gazdaság, urilakkal, felszereléssel 115.000 ft.
Zemplén m. 5 km. vasuttól, 2000 m. hold gazdaság és erdő, felszereléssel 120.000 ft.
BEYER KÁROLY, Budapest, V., Bathory-utca 5.
TELEFON 12-85.

PROPPER SAMU
mezőgazdasági BUDAPEST,
gépraktára — V. kerület, Váci-körut 52. szám.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre: **SACK RUDOLF** elismert kitűnő gyártmányait

>> aczélekéit, <<
> vasboronait, <
könnyű és szilárd
sorvetőgépeit,
szecskavágó-,
répavágó-gépeit.

Kézi-, járgány- és gőz-
hajtásra elsőrendű — **biztonsági járgányait,**

„Westfalia“ műtrágyaszóró gépeit,
a jelenkor legjobb
szerkesztű **takarmanypároló-**
készülékeit s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

>> Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások. <<

Büttner egyetemes szárítóján

aszalhatunk **czukorrépa-leveleket** és fejeket, tengeri-, cichoria- és burgonyaleveleket és szárazakat, lóherét, burgonyát, répát és egyéb mezőgazdasági terményeket **Büttner czukorrépaszelet-szárítója.** Répagyökér értékesítése. Büttner Rajnai Kazán- és Gépgyár T. K. Sz. Uerdingen a/Rh. szárítótelepek különleges gyára. 145 telep üzemben.

Vezérképviselőség Magyarország és Ausztria részére:

Steiner és Wallesz, Bécs, I. Graben 16.

Az összes kulturállamokban szabadalmazott
„**szent Hubert**“ Acetilen

VADÁSZLÁMPA.

Biztos vadászati siker sötét éjjel is bármely vadra.

A ki este vagy éjjel cserkészni, lesni
akar, vegyen **Szent Hubert Acetilen** vadászlámpát.

Egyedüli raktár:

Bárdi József

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 10. szám.

Prospektus ingyen és bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítók (Kormány hozzájárulásával) elemi árszatban 460,000— kor.
váltak: Alapítók 1,493,240— "
Tartalékok 601,263 93 "

Összesen: 2,554,503 93 kor.

1901. évi fölség	90,349— kor.
1902. " "	59,782 26 "
1903. " "	109,331 73 "
1904. " "	72,438 23 "
1905. " "	61,730 60 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.

Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Levelezőlapra kifejezett kívánságra ingyen megküldetnek:

A MAGYAR GAZDASÁGI SZAKIRODALOM**1906**KÖNYV-
ARJEGYZÉKEKiadja a
"PÁTRIA"
R.-T.
GAZDASÁGI
SZAKKÖNYV-
KERESKEDÉSE
BUDAPEST
IX., Üllői-ut 25.**VELARIN**

= Törvényileg védve. =

Kipusztít minden hálószerű, eres levelű gyomot,

mint: utifű, aranka, vadrepce, szerbtövis, konkoly, buzavirág, csalán, moha stb. irtványokat!

100—130 kilót tartalmazó ingyenes hordókban 100 kiló

= ára 24 korona =

helyt budapesti raktáron, utánvétel mellett.

Most kell elhinteni, míg a palánták zsenégék!

Számítalan elismerő nyilatkozat!

Teljes szavatosság a csalhatatlan sikerért!

Porszóró készülékek: 3. sz. Vulkan — 30 K.
4. sz. „Velarin” — 150 K.

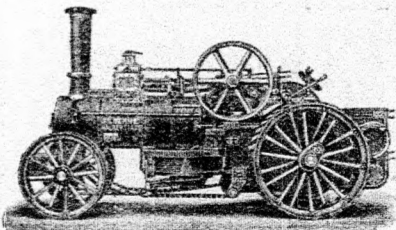
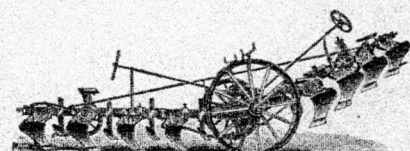
Véd- jegy.

Szücs Ödön

Budapest, VI.,

Nagymező-utca 66.

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
Budapest, Váci-körút 68,
Állal a legújabbabb árak mellett ajánlatunk:
Locomobil és gőzcsepplőgépek,
szalma-taszalozók, járgány-csepplőgépek, lóhuro-csepplők,
szalma-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapátók, szecsavágók, répvágók, kukorics-
m rzeolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
a zsel-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Dehne Frigyes gép- és gőzeke-gyára Halberstadtban, Németország.Ajánlja szabadalm. és egye-
dül létező újításokkal bíró **COMPOUND** mozdonyu gőzeke-készleteit,
mint a jelenkor legtekélyesebb gépeit, kedvező lefizetés és olcsó kamattal mellett.
Részletes költségvetéssel az alanti vezérképviselőség szolgál:**TIMÁR EDE** Budapest, V., Lipót-körút 28. sz.

KIADA

I. K...
II. U...
III. L...
IV. T...
V. A...
VI. E...
VII. B...

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
XII.

Vagy...
1. A...
2. K...
3. H...
4. L...
5. V...
6. M...
7. J...
8. S...
9. K...
10. M...
11. M...
12. M...
13. L...
14. H...
15. H...
16. H...

1906. J...

Besse
Roman

Triesti általános biztosító-társulat. (Assicurazioni Generali.)

KIADÁS.

Nyereség- és veszteség-számla az A) mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1905.)

BEVÉTEL.

	korona	Hfl.	korona	Hfl.		korona	Hfl.	korona	Hfl.
I. Kifizetések (beleértve a kifizetési költségvetést):									
1. Tübbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2.084.541	97							
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	297.288	27	9.658.093	04					
II. Utolsó kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítvényeit):									
1. Szervizköltségek (a folyó számlákkal teljesen fedezett)	—	—							
2. Juttatások	2.205.394	33							
3. Folyó igazgatási költségek	1.487.583	40							
4. Adók és illetékek	1.548.063	71	6.248.520	24					
III. Leírások és egyéb kiadások:									
1. Leírások:									
a) Szervizköltségek (leírva)	—	—							
b) Leírás (leírva)	—	—							
c) Kétes követelések	2.435	43							
2. Járulékos és kezelési költség a hivatalnokok ellátási pénzára részére	421.270	21	482.730	23					
IV. Tartalékok függő körében:									
1. Tübbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	1.245.295	45							
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	465.195	24	2.823.070	29					
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:									
1. Díjtartalék:									
a) Tübbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	19.464.042	40							
b) Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	173.149	73							
2. Tököntelt nyereségtartalék	19.686.182	13							
3. Az értékpapírok árfolyam ingadozásának tartaléka	2.635.900	—							
4. Kétes követelések tartaléka	2.064.754	21							
5. Kétes követelések tartaléka	20.930	—	21.486.988	48					
6. Kétes követelések tartaléka	20.930	—							
VI. Év végi nyereség									
*) Belevonva a betérítés lopás elleni és a tükközvetítést			1.231.747	13					
Összesen			41.066.948	06					

Nyereség- és veszteség-számla a B) mérleghez. — Életbiztosítási ág (1905.)

	korona	Hfl.	korona	Hfl.		korona	Hfl.	korona	Hfl.
I. Kiszámlázott díjak és járulékok:									
1. Halálra szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	11.784.747	75							
2. Kétes esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	286.736	17							
3. Járulékbiztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	922.745	07	13.481.218	49					
II. Folyó számlák kiadásai:									
1. Szervizköltségek (a folyó számlákkal teljesen fedezett)	—	—	2.481.280	30					
2. Juttatások	—	—	777.482	21					
III. Utolsó kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítvényeit):									
1. Szervizköltségek (a folyó számlákkal teljesen fedezett)	—	—							
2. Juttatások	—	—							
3. Folyó igazgatási költségek	2.388.955	29							
4. Behajlított juttatások	1.848.181	25							
5. Orvosi költségek	214.212	25							
6. Adók és illetékek	262.431	07							
7. Adók és illetékek	868.297	02	6.976.976	00					
IV. Díjtartalék:									
1. Halálra szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
2. Kétes esetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
3. Járulékbiztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
4. Járulékbiztosítások	—	—	11.228.797-05	—					
5. Járulékbiztosítások	—	—	12.328.769-28	—					
V. Díjtartalék:									
1. Halálra szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
2. Kétes esetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
3. Járulékbiztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—							
4. Járulékbiztosítások	—	—	11.242.121	48					
5. Ingatlanok tartaléka	—	—	590.587	28					
6. Kétes esetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—	1.158.587	28					
7. Kétes követelések tartaléka	—	—	20.000	—					
8. A biztosítottak osztályalapja a kamatokkal együtt	—	—	227.775.286	45					
VI. Év végi nyereség									
*) Belevonva a betérítés lopás elleni és a tükközvetítést			2.131.408	07					
Összesen			265.081.190	28					

Vagyoni állás a Triesti ált. bizt.-társulat (Assicurazioni Generali) vagyoni állása 1905. dec. 31-én. Teher

A tétel neve	A		B		Összesen	A tétel neve	A		B		Összesen
	korona	Hfl.	korona	Hfl.			korona	Hfl.	korona	Hfl.	
1. A részvényesek adólevélai a tőke be nem fizetéséről	2.875.000	—	2.875.000	—	7.350.000	—	—	—	—	19.500.000	—
2. Kétszázötven forint értékű részvények a kifizetésre	1.427.255	41	164.277	70	1.841.932	57	—	—	—	5.200.000	—
3. Rendeltetésre álló pénzeszközök hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	—	—	350.526	49	9.438.081	47	—	—	—	18.477.261	56
4. Ingatlanok	9.186.194	99	—	—	—	—	—	—	—	3.738.924	17
a) Városi ingatlanok	—	—	19.024.000	—	19.024.000	—	—	—	—	590.587	28
b) Mezőgazdasági birtokok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Kétszázötven forint értékű részvények (Piazza Venezia)	1.427.255	41	164.277	70	1.841.932	57	—	—	—	190.000	—
d) Állami és más értékpapírok	18.113.328	99	185.951	72	184.074.828	62	—	—	—	10.828.122	18
e) Folyó kamatok	590.587	28	—	—	1.238.374	73	—	—	—	199.446.878	60
f) Tőke és tartalék	797.151	36	—	—	797.151	36	—	—	—	9.630.054	36
g) Kétszázötven forint értékű részvények	1.238.374	45	17.964.321	07	19.202.695	02	—	—	—	6.630.084	28
h) Kétszázötven forint értékű részvények	1.238.374	45	17.964.321	07	19.202.695	02	—	—	—	2.810.571	39
i) Kétszázötven forint értékű részvények	1.238.374	45	17.964.321	07	19.202.695	02	—	—	—	1.681.478	78
Maradvány a viszontbiztosítók számláján	474.107	08	—	—	21.221.765	02	—	—	—	3.110.926	39
Maradvány az intézet költségvetésének számláján	1.485.797	27	—	—	756.211	54	—	—	—	3.110.926	39
Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	2.977.431	23	2.977.431	23	—	—	—	3.110.926	39
Adósság különböző címek alatt	430.213	20	305.490	44	835.703	74	—	—	—	—	—
Lehetőleg később és biztosított gyűjtés	14.112.163	26	23.143.033	43	38.255.196	64	—	—	—	—	—
Biztosított és visszatérítendő a társaság összes hivatalnokai, ügyvezetői, pénzügyi és igazgatási személyeinek részére az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Előlegesen kifizetett költségek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1905. dec. 31-én a jövő évi érvényben maradó A díjtartalék	34.497.039	06	259.056.029	00	313.954.468	06					
1905. dec. 31-én a jövő évi érvényben maradó B díjtartalék	—	—	—	—	—	—					

A os. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben:
Besso M., dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Da Zara József, Fano Jakab, dr. Levi J., gróf Papadopoli Miklós,
Romanin-Jacur Manó, villabellai Vivante Fortunat.
A vezértitkár: terralbai Richetti Ödön,
 Feljebb a társulat mindenkinél, a ki e sorokhoz fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. — Az intézet elfogadja élet-, tűz-, szállítvány-, üveg- és betérítés elleni biztosításokat. Későbbi részletek a társulat mindenkinél, a ki e sorokhoz fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. — Az intézet elfogadja élet-, tűz-, szállítvány-, üveg- és betérítés elleni biztosításokat. Későbbi részletek a társulat mindenkinél, a ki e sorokhoz fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.
Magyarországi vezérigénykészség: Steinhart Póór.
Az intézet hivatalos helyiségei Budapesten, Dorottya-utca 10. sz. a., az intézet saját házában.

Tenyézsértés-eladás.

A Baranyaszentlőrincz—Alsólendvai uradalmak főbernökségének elsőrendű tenyészetéből eladóvá tétetik 100 darab 2 és 3 éves, szőke, kisjenői faju igen szép — átvészelt — anyasértés, megfelelő kanokkal. Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi főmérnökség számtartósága **Baranyaszentlőrinczen.**

!! Eladó merino negretti juhnyáj !!

Gróf Esterházy László uradalmában **Pusztasárosd** Fejérmegyei posta-, távirat- és vasútállomás **Sárosd**, a juhászat felosztása folytán eladó nagytetű, szép benőttségű, finom és gyapjudús

merino negretti juhállomány

103 darab 1—4 éves tenyész-kos
1300 " 1—4 " " nőtény
620 " idei bárány.

☛ Közvetítők kizárva. ☛ Bővebb felvilágosítással szolgál:

A jószágigazgatóság SÁROSDON.

ELADÓ

gr. Károlyi Mihály ur ömértósága dobrói uradalmában 50 darab 2 éves

electoralnegretti tenyészkos.

Szives megkeresések

Jószágfelügyelőség Kompolt,
u. p. Kápolna, Heves m. címre intézendők.

HARVARDI ÉS CELESTINE ÉS FÉNYES MŰVÉSI GYÁRTÁSI.

Alapított 1847.

Rausweller János

Regeden Cs. és kis. kisközségekben.
Órák, kronometerek és műszerek, felújítások.
Remontois inga-írástok.
stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL • RÉSZLETFIZETÉSRE

Kérem árjegyzék bérmentés. Levélsek postában stb.

BAZALTFESTÉK

a legököltebb és legegyszerűbb hidegvizfesték **homlokzatok és belmázolások részére.** ☛ Viharálló, mosható, tűzbiztos.

BESSEMER-FESTÉK (védjegyű illő)

legtartósabb rozsdá elleni mázolat, mindennemű **vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.**

Kimerítő ajánlattal s prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosai

Hirdetések felvételnek

a „Köztelek”
Kiadóhivatalában
Budapest, Üllői-ut 25

Tavaszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágyája. Kívánatra szakmunkákkal és árajánlattal csillag védjeggyel készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.
a **Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin,**
magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Gyakorlatban kitűnően bevált.

Számos elismerés.

NEDVES FALAK, ISTÁLLÓ-MENNYEZETEK

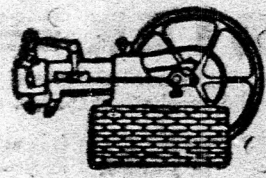
gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése „KOSMOS”
»»»»» hornyolt asfalt-lemez alkalmazásával. «««««

Részletes ismertetés a „KÖZTELEK” 1905. évfolyamának 89-ik számában is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája
Budapest, VIII., Saláctrom-u. 10.
Telefon 89-24.

Mindennemű felvilágosítás, minta, ismer-
tetés és költségvetés díjmentes.
☛ Képviselek kerestetnek. ☛

BECK és GERGELY
Budapest, V., Váci-ut 12.

Benzinmotoros cséplőkészletek.
Teljes malomberendezések
benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.
Teljes olajgyári berendezések.
Elismert legjobb kivitelben szállítanak
s mindenkor raktáron megtekinthetők.

Budapest székes-főváros köz-
vágóhidján 1900-ban végzett

próba vágások
eredménye.

IRTA: **Monostori Károly.** 1 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Legjobb tejfőző a MALTIA.

A BALTIC SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részestül mindenütt elismerésben, mert a legtekélyesebb és legmodernebb tejfőző, hanem azért mert a szerkezet egyszerűsége a Maltia kezelést még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje véget ért és a géprészek sem romlának, sem piszkolódnak nincsenek kitéve.
Kérje árjegyzékünket, valamint a modern készleparatorokról írt bírálatunkat.

Magyar Baltik Separator Központ
BUDAPEST, V., TÜKÖR-UTCZA 5. SZ.

Szállítunk teljes tejjárási berendezéseket.

A vasuti kártalanítás
becslés.

IRTA: **IVÁNKA ISTVÁN.**
1 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Burgonyát vevők és eladók minden fajta ét-, vető- és takarmány-burgonyát. Ajánlatokat az eladó vasúti állomásig szállítva kör: Pollák L. Burgonya-szállító, Bonyhád. 2088

Mesterséges keltetés.
Utmutatás csibekeltető gép kezeléséhez, 16 ábrával.
IRTA: **Kövy József.**
1 K. 30 f. előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. IX., Köztelek.

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtiata kitűnő minőségű válfajokban kapható:
Sárgadinsyék: Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Muscat orange, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tompa-féle Kacsanka, Turkesztáni cserbóju, Turkesztáni gömbölyű, Turkesztáni zöld, Turkesztáni nagy zöld, Turkesztáni rózsahúsú, Turkesztáni sárgahúsú, Turkesztáni muskotály, Turkesztáni Pósa-féle.
Görögdinnyék: Apaña, Athéni, Aranyárgabéti, Debreczeni korai, Fehérbéti korai, Hevesi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Onódy-féle, Samsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészeknek kőtisztított vetésre	—20 fillér
500 " " "	50 " " "	1.60 " "
1000 " " "	100 " " "	3. " "
2500 " " "	250 " " "	7. " "
5000 " " "	500 " " "	12. " "
10000 " " "	1000 " " "	(egy holdra való) 20. " "

Öt holdon feletti rendelésnél külön kedvezmény. a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál: 5320

BIRÓ PÁL kertgazdasága, Debreczen.

Gyümölcs- és díszfák, díszbokrok, fenyőfélék és rózsákat részletes árjegyzék szerint szállít, **kertalakításokat** terv és költségvetés szerint készít 5328
PECZ ÁRMIN cs. és kir. udvari műkerész és faiskola-tulajdonos Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Gazdasági Lexikon-ról

prospektusát ingyen küld a "Patria" gazdasági szakkönyvkereskedése BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

Prima száraz teagarimostók, foszforsavas takarmány-csontmesz 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható:

NEUBAUER ADOLF gyári meghatalmazottnál **GYÖR.** 5161

CARBID acetylenvilágításhoz kapható jutányosan Schwarz József és tsa cég **BUDAPEST,** V. ker., Váci-körút 26. 2082

Logló padlóvasz, vasolin, (Törv. védve.) mindenféle minőségben kapható utánvétellel is Molnár Lajosnál, Budapest, IX., Köztelek-utca 2. sz.

Juhtenyésztés mult és jelen irányairól. IRTA: **Dr. Rodiozky Jenő.** Tartalmából kiemelendő: A gyapjuhasznu juhok tenyésztése; a fejős juh tenyésztése; a borjú tenyésztése. 3 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" részv.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Korostetik megvételre használt mezőgazdasági gépeket, szerszámokat, Ajánlatok Gróf Blassing Ottó uradalmára, Megyefalva, u. p. Marsovszky-utca 3724

Kazalozót, lehetőleg Hofherr használt, de jó állapotban, megvételre keresek. Sárközy Imre Nagy-Bajom, Somogy m. 2002

Kovacs és Steiner első magyar burgonyaszógyár és burgonyagyároskereskedők
Telep: Budapest, VIII., Szilgyó-u. 25.
Vesznek és eladnak mindenkor minden fajtájú **burgonyát** minden minőségben. Kitűnő fajta vető-burgonyát legjobban ajánlják. 2121

Minden gazdának és cséplőgép-tulajdonosnak okvetlenül szükséges a **GSEPLŐGÉPEK SZERKEZETE ÉS KEZELÉSE** című könyv, mert

1. kimerítően tárgyalja a hazánkban használt és elterjedt cséplőgépeket;
2. kiterjed a cséplőgépek minden egyes részére;
3. minden egyes résznek kezelésére beható utasítást ad;
4. bármely cséplőgép kezelésére kioktat;
5. a szerkezetekről és minden részről külön nagyvonalú ábrákkal szolgál;
6. a különleges cséplések összes válfajait ismerteti;
7. a könyv egész tartalma gyakorlatias irányu, minden sora a gyakorlatból van véve és annak van szánva;
8. páratlan jó tanácsadó minden bajban, mely a gép körül előfordulhat;
9. a könyv utmutatásának követése mellett minden géptulajdonos nagy megtakarítást érhet el.

A könyvet 6 kor. 50 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

Vétel

Birtokot 150-300 holdasát keresek megvételre vagy 500-800 holdasát bérebe, Nyitra, Pozsony, Komárom, Bars megyékben. Követelmények: Földtiszta, prima talaj, sok föld, haszna számos vagy kevés réttel. Csak a kiadóhivatalban. 2716

Börlet Nógrád, Hont, Gümörben legelő keresetlik hosszabb időre. Ajánlatok E. V. 50613 jelleg alatt Schwarz János hirdetését iradjába, Budapest, VI., Andrássy-ut 9. 2034

POSNANSKY és STRELITZ
 Gyár: Erzsébetfalva. Budapest, VI. ker.,
 Ajánlanak: Podmaniczky-u. 27.

**Aszfalt,
 Fedőpapirlemez,
 Kátrány,
 Carbolineum,
 Carbolsav,
 Creolin-t stb.**
 legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

DANYSZ VIRUS
 patkány- és egér-bacillus

mezei egerek és patkányok
 veszélytelen és alapos **kipusztítására.**
 Tubus K 3., 3 tubus K 8., 12 tubus K 24.
 DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Marokól-u. 2.

Üreges vasbeton mennyezetek.
Kulhanek-rendszere szerint.
Óriási hordképesség.
Teljes tűzbiztosság.
Alul, felül sík.
 Külön padozat nem kell.
A legolcsóbb mennyezet.
Olcsóbb a faszerkezeteknél.
Istállók, magtárak, gőz-
malmok legideálisabb
mennyezete.
 Külön tetőzet nem kell.
 Kérjen díjtalan tervet és költségvetést.
Betonia építési vállalat
 Budapesten, V., Akadémia-u. 9.
 5316

**Legelsőrendű eredeti
 bonyhádi
 teheneket**
 hasasokat vagy borjasokat vagy bármely időben, bármely mennyiségben coulánsul és legolcsóbb árakon szállít
Kohn Samu és József
 tenyész- és haszonállat-kereskedők Budapest, VII., Rottenbiller-u. 60.
 Telefon 91-25.

Erdélyi Gazdasági Egylet
 védnöksége alatt álló
Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI
 megbízásokat elfogadnak
jármos ökrök tinók,
 sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.
Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.
 Telefon 311. 3235

**Elsőrendű eredeti
 bonyhádi
 teheneket**
 hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben couláns árakon szállít
BAUER MÓR
 tenyész- és haszonállat-kereskedő. BUDAPEST.
 Iroda: VI., Eötvös-utca 17.
 Istálló Újpest, Károlyi-u. 11.
 Telefon 93-95

Teljes közlőműberendezések Motorok és lokomobilok
 valamint egyes alkatrészek. benzín-, gáz- és gőzüzemre.
 Gyűrűsketésű, valamint Sellen Garancia mellett felszerelve.
 rendszerben

Ipar- és mezei vasutak Malmi és téglagyári cikkek
 valamint szerszámok, szerszám-
 m. p. sinek, kocsik, váltók, gépek, vas- és gépszakmabeli
 fordítók, kocsialkatrészek stb. cikkek

használt és új állapotban
 kiválóan előnyösen beszerezhetők
SCHLESINGER ALAJOS-nál BUDAPEST, V.,
 Váci-ut 30. sz.

Eladó 10 drb hampelredown 1 és 2 éves angol tenyészkos, kegyes tanítórondozási gazdaságban, Somogy megye, u. p. Toponár. 2750

Keresetük magrétele 10-15 drb hasas, tiszta mongolicea sertés. Ajánlatokat kér a körmenői bérzsaság. Körmenő, Vas megye. 2789

Eladó telivér szimmenthall bikák, eredeti importált egyedektől. Országos törzskönyvbe felvéve, Fáy Zoltán Eszéd, heves megyei tenyészteleben. 2747

Állandóan dus választék elsőrendű magyarfajta

Erdélyi jármosökrök,
 valamint 1 és 2 éves **Erdélyi tinókból**
 a széplaki bérzsaságban, Szamosujvár vasútállomástól 20 perc távolságra. Körülmenyes felvilágosítást készíttünk ad: —

Alexa Miklós
 Szamosujvart
 Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Jövő hó 14 én Berlinben a nyilatkozati kiállítás megtekintésén és tenyészanyag-beszerzését eszközöl: megrendelést Állandóan elfogadok import tenyészanyagra. Rózsa Gyula Budapest, VII., Nagydófa-utca 7. 2835

A Magyar gazdaszövetek országos egyesülete ajánlja a földművelők és bérzáraknak állatkereskedő osztályánál bejelentett tagjai elhelyezése. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdák és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézet. Ezközül biztosításokat: nyugdíjra, rokkansági díjra és övezgyi díjra, mezőgazdasági, erdészeti és erdőgazdálkodás területei egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereségkérdés alakult vállalat. Kiváratra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosításai szolgál az igazgatóság Budapest, Köztelek, Üllői ut 25 szám.

Szopós bárányokat, szarvasmarhát, birkafelet és sertést, sovány és kére erelt állapotban, tenyész- és haszonjószágot közvetít Gróf Vilmos jószágügynök Kiskőrös, (Pest megye). 2804

Nyári legeltetésre elfogadók április 20-tól november 1-ig 50-60 drb rúdgar marhát, Veszprém megyében fekvő, kitűnő minőségű réttelekre. **Esztely területre is.** Címzen a kiadó hivatalban. 2783

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, hercegi tiszteletdíj stb.

KOEHLER FRIGYES
 kertművész és kertépítő
 BUDAPEST
 Kerttechnikai iroda:
 VII., Damjanich-utca 47.
 TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb., stb.
 Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Mindenki legjutányosabban vehet luczerna-, lóhere-, répanagot, erfurti kerti magvakat RADYANER magkereskedésében
 Budapest, V., Nádor-u. 8/k.
 Árjegyzék ingyen!

Méhészek és méhkedvelők! Aki az ok-azert méhkezelésben utbaigazításra szorult, aki körülmenyesen tudni akarja, hogy minden hónapban mik a teendőik, aki méhést szeretne berendezni és nem akar hiábavaló dolgokra pénzt kidobni, hanem csupán tényleg szükséges tárgyakat olcsón vásárolni, aki méhét, visszkjárt jó árban akarja eladni, az **Rössen** első évi 4 koronát a **Méhészeti Lapok** XVI. évfolyamára Budapestban, H. Toldy Ferenc-utca 6., hol kívánatra ingyen kap mutatványszámot. 2772

Eladás
40 métermázsza Székely tengeri, eredeti után termelt fajtisza vetőmag 17 koronáért métermázsánknál, rimaszamba ivasut állomásra szállítva. — Kapható Báró Luczszky Henrik uradalmi intézkedésnél Ogyén, (Gömrő m.) Zsákok önköltségen számíttatnak. 2838

Eladás. Egy wagon sárga eladó, métermázsája 3 korona. Rába-Hídvégi gazdaság. (Vas megye). 2840

140 métermázsza alcuthi tengeri, eredeti mag után termelt fajtisza vetőmag 17 koronáért métermázsánknál, rimaszamba ivasut állomásra szállítva. Kapható Báró Luczszky Henrik uradalmi intézkedésnél Ogyén, (Gömrő megye) Zsákok önköltségen számíttatnak. 2838

Kisbirtok Nógrádmegye, Holzsólyán községben parcellázásból egy tagban fennmaradt **222 hold** kiténő szántó, rét és erdő egyitt vagy kisebb részleteire osztva, **sürgősen** eladó. Bródy Lajos ügyvéd. Bpest, Erzsébet-körút 38. 2841

Drotkerítések bármely ezétra 40-50-60 fill. méterje, ökörszékcsokarak 20-40 fillér drbjá. Cím: Pólya Sándor Békéscsaba. 2759

Vetnivaló kukorica, Praire királyné, a osó közepéről morzeolva, jóállás mellett, mely holdanként 36 métermázsát adott, eladó. Mázája vevő zsekkjába 20 korona. Kientál József, Jász-Apát. 2820

Vetőburgonyát minden fajtisza számára ajánl legolcsóbb napi árak mellett, Pollák L., Bonyhád. 2821

Alcuthi tengeri mm. 18 kor. Székely tengeri mm. 16 korona. Pusztá-Bélahalmi gazdaság, u. p. Cécse, Nógrádmegye. 2819

Rózsafák, erőteljes díszpáldányok, válogatott különleges fajokban, 100 darab 100 fajtban 95 kor. 1 drb 1 kor. 120 emől felől. Huszár Károly rózsakertésze, Jókai utca 6. Budapest. 2823

Spárgagyökér, korai argen-rűen fejlett, biztosan hajtó, egy két és három éves száza 180-220-250 fillér, ezre 16-20-24 korona. Csomagolás önköltségen. Utánvétel szállítja Irmakert Nagykannza. 2780

Szénaeladás. 1000 méter-prima, erdélyi oldali szalma eladó. Levélcím: Nagy Bénes, Birtokos, Torda. 2738

Vetésből megmaradt 50 mm. prima minőségben kapható mm.-ként 20 koronáért, iteni állomáshoz szállítva. — Cím: Hönig Mó., Fornád-pia., u. p. Tolna-Tamás. 2784

Napraforgó, orosz óriási napraforgó, raforgómag kilogrammja 50 fillér. Cím: Csérke Iván, Zsedeny, u. p. Hegyfalu. 2775

Eladó magtengeri. Putyi tengeri válogatott, magának való ab Nagy-Zsám vevő zsekkjába mm.-ként 18 koronáért Báró Szicjanovits Gy. germán gazdaságban. Előjegyzéseket elfogad a germán uradalmi intézkedés, u. p. Nagy-Zsám vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alk-tmány-utca 31. 2846

Luczfenyők jutányosan el. 30 fillér, 60-100 cm, magas 30 fillér, 100-150 cm, magas 40 fillér. Csömödér vasútállomásra szállítva. Breuer testvérek, Bápokszegváros, Zala megye. 2800

Magburgonya válogatott fajtisza Profeszor Márker, Orth, Wohlman, Imperator, Max Eyth, Hortenzia Gratia, Magyar Kinc. Prásident Krüger, Silecia Geheime-rath, Thel, Kék vese mm.-ként 6 kor.-ért B. Keményéni Reget-Ruska, posta Garbóc-Bogdány Úgyanott étekezési torma ntrabergi óriás métermázsánként 18 korona. 2801

Sárszentmihályi gazdaság-ban (Fejérmegye) eladó mintegy 1000 drb papírhejú díóta 2 m. magas. Ára 40 fill. darabonként. A helybeli vasútállomásra szállítva, mely Fejér Zichyfalva. Megrendelések urad. intézkedés címére kértetnek. 2803

Jegenyenyárfa pirober-Gülden, eger fészesébe, **salix viminalis kordifera** dugvány, **tomariska** dugvány, porbujtasból nyert erős **gyökérezetű Olasz Rialing** szőlővesző jutányos árban el-eladó Liptay Jenő tisztartónál Bashalmán, posta Görögzállás. 2789

Szerszámfa-eladás. Gábris úti Nagy-Baztergáron (Veszprém m.) p. Ziroz, eladó 20.000 drb száraz búkkfa-talp, 1000-re helyben átvéve: 120 korona, Zirczra, vasutára szállítva: 180 korona. Torvább kapható búkkhasogatvány, 100-a helyben: 140 kor., vasutára szállítva: 150 korona. 2738

Székely tengeri, eredeti után fajtisza vetőmag, 18 koronáért métermázsánknál, a szigetvári vasútállomáshoz szállítva. Kapható a patal bérzsaságánál, Pata, u. p. Szigetvár. Zsákok önköltségen számíttatnak fel. 2777

Eladó J.-N.-K.-Szolnokmegye-ben 335 hold prima szántó, 50 hold kinosári dohánytermelésű, bőven ellátva építéssel, kedvező fizetési feltételek mellett. Cím: a kiadóhivatalban. 2787

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legelőkeletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútállomással szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

LÓNYIRÓ OLLÓK, Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek, „HELIOS“ istálló-lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek legjobb minőségben, jutányos árban szerezhetők be

SCHOTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPEST, Andrásy-ut 2. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dorn József-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótzalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.

Körülbéli 6000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hónapán mélt. gróf Wenckheim csorvási uradalmában 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egyet. igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostamért teljes felöltséget vállalom.

Ajánlom új szabadalmazott pótmelegítőm minden

nemű kályhára, 50% tüzelőanyag-megtakarítás, kellemes tartós meleg, minden kályha légtűrés lesz.

Prospektussal, bővebb felvilágosítással szolgál:

DORN JOZSEF gépműhely-tulajdonos, BÉKÉS-CSABÁN.

PHILANTHIA virágcsarnok részv.-társ.

Telefon 450. Budapest, IV., Váci-utca 9. Telefon 450.

Elvállalja uradalmi kertészetek virág- és diszfáinak eladását a legmagasabb napi árak mellett.

Oly uradalmaknak, a melyek virágtermelés-sel kereskedelmileg foglalkozni kívánnak, készséggel szolgálunk felvilágosítással, úgy a termelés irányítását, valamint a csomagolás elkészítését illetőleg.

Kötészetű osztályunk mindennemű szivárványmunkát, mint csokrot, koszorút stb. a legkiválóbb ízű és olcsó árak mellett végez. Sürgönyi vagy telefon útján feladott vidéki megbízások két órával a megrendelés után postára adtnak.

Méltóságos gróf Wenckheim Antal ur főörökösei benedeki (u. p. Gyula) gazdaságuk hazai fésűsgyapjas juhászatukból:

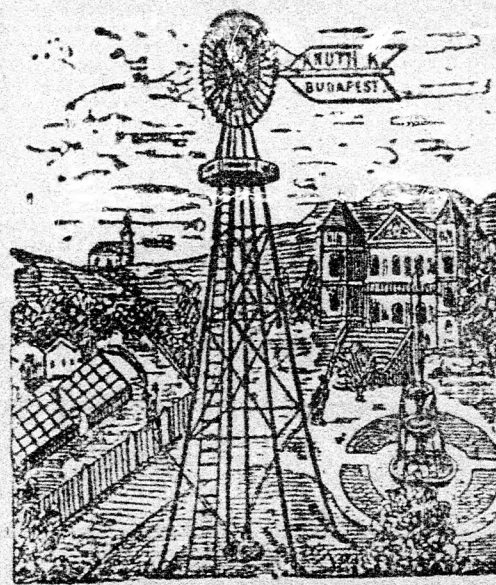
24 darab öreg,
15 " 2 éves,
22 " 1 éves

tenyészkos eladó.

Felvilágosítással szolgál:

GALGÓCZY GÉZA

urad. ispán.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

BUDAPEST, VII,
Garay-u. 6-8. sz.

Elvállal: Kőszepű, víz-, lég- és gőzfűtés, léghűtés- és vízvezeték, csatornázás, szellőztetés, cölövek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., Lem-különb. közén, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvadmél előirányzatok gyorsan készíttetnek.
VV Legjobb minőségű VV kőgyagy-csővek raktáron.

A világhírű eredeti angol ROBEY gyártmányu

cséplőkészletek

a legkiválóbb

benzinmotor lokomobilok

verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőgépekkel párosítva.

Szűts Ödön-nél Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66. szám.

